

ፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ
ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፖብሊክ ኢትዮጵያ
FEDERAL NEGARIT GAZETA
OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC
OF ETHIPIOA

ቀዳማይ ዓመት ቁፅሪ 1

አዲስ አበባ - 15 ነሐሴ 1987 ዓ.ም

1st year No. 1

ADDIS ABABA - 21st August 1995

**ብሓልዮት ቤት ምክር ተወካዮች ህዝብ ፌዴራላዊ
ዲሞክራሲያዊ ሪፖብሊክ ኢትዮጵያ ዝተሓተመ**

አዋጅ ቁፅረ 1/1987

ሕገ መንግስቲ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፖብሊክ
ኢትዮጵያ ኣብ ስራሕ ምውጻሉ ዕላዊ ንምግባር ዝወፀ
አዋጅ።

ብሄራት፣ ብሄረሰባትን ህዝብታትን ኢትዮጵያ መሪያም
ብዝላኣኸዎም ተወክልቶም ኣቢሎም 29 ሕዳር 1987
ዓ.ም ንሕገ መንግስቲ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ
ሪፖብሊክ ኢትዮጵያ ዘፅደቑ ብምጥፋኖም እዚ ዝስዕብ
ተአዊጾ ኣሎ።

1. ፅሚቕ ኣርእስቲ

እዚ አዋጅ «አዋጅ ቁፅረ 1/1987 ሕገ መንግስቲ
ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፖብሊክ ኢትዮጵያ» ብዝብል
ክጥቀስ ይካኣል።

2. ሕገ መንግስቲ ኣብ ስራሕ ብዛዕባ ምውጻሉ

ሕገ መንግስቲ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፖብሊክ
ኢትዮጵያ ካብ 15 ነሓሴ 1987 ዓ.ም ኣትሒዙ ብዕሊ
ኣብ ስራሕ ውጻሉ ኣሎ።

3. እዚ ኣዋጅ ቀያዲ ዝኾነሉ ዕለት

**እዚ ኣዋጅ ካብ 15 ነሓስ 1987 ዓ.ም ኣትሒዙ
ቀያዲ'ዩ።**

ሳዲስ ሳበባ 15 ነሓስ 1987 ዓ.ም

ዶ/ር ነጋሶ ጊዳዳ

ፕሬዚዳንት ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዮጵያ

መእተዊ

ንሕና ብሄራት፣ ብሄረሰባትን ህዝብታትን ኢትዮጵያ አብ ሃገርና ኢትዮጵያ ዘላቂ ሰላምን ውሕስነት ዘለዎ ዴሞክራሲን ክሰፍን፣ ቁጠባውን ማሕበራውን ዕብዮትና ክሳለጥ ንመሰል ዓርሰ ውሳኔና ተጠቂምና ብናፃ ድልዮትና አብ ልዕልነት ሕግን ዓርሰ ፍቓድናን ገተመስረተ ሓደ ፖለቲካዊ ማሕበረሰብ ብሓባር ንምህናፅ ቆሪፅና ብምልዓል፤

ነዚ ዕላማ አብ ሸቶኡ ንምብፃሕ መሰረታዊ መሰላት ውልቀሰብን ብሄር ብሄረሰባትን ክኸበሩ፣ ማዕርነት ሶታ ክረጋገፅ፣ ባህልታትን ሃይማኖታትን ብዘይ አድልዎ ክስጉሙ ናይ ምግባር አገዳስነት ፅኑፅ እምነትና ብምኽኑ፤

ሃገርና ኢትዮጵያ ነናይ ርእስና ዘሕብን ባህሊ ዘለና፣ ነናይ ርእስና መልክዓምድራዊ አሰፋፍራ ዝነበረናን ዘለናን ብሄር ብሄረሰባትን ህዝብታትን ብዝተፈላለዩ ዓውድታትን ናይ ርክብ ሓረጎትን

ተኣሳሲርና ሓቢርና ዝነበርናላን እንነብረልናን ሃገር ብምጥፋት፤ ዘጥረናዮ ሓበራዊ ረብሓን ኣረኣእያን ኣለና ዝብል እምነት'ውን ስለዘለና፤

መፃኢ ናይ ሓባር ዕድልና ነቲ ካብ ታሪኽና ዝወረስናዮ ሓርፋፍ ርክብ ኣብ ምእራምን ሓበራዊ ረብሓና ኣብ ምምዕባልን ክምስረት ከምዘለዎ ብምቕባል፤

ረብሓና፣ መሰልናን ናፅነትናን ብሓባርን ብምድግጋፍን ንምምዕባል ኣገዳስነት ህንፀት ሓደ ቁጠባዊ ማሕበረሰብ ብምእማን፤

ብቐልሰናን ብዝኸፈልናዮ መስዋእትን ዝተረኸበ ዴሞክራሲን ሰላምን ቀፃልነቱ ንምርግጋፅ፤

እዚ ሕገመንግስቲ ኣብ ላዕሊ ንዝገለፀናዮም ዕላማታትን እምነታትን መፈፀሚ ምእንታን ክኾነና ቡቶም ክውክሉና መሪፅና ዝሰደድናዮም ተወክልትና ኣቢልና ብጉባኤ ሕገ መንግስቲ ሎሚ 29 ሕዳር 1987 ዓ.ም ኣፅዲቕናዮ ኣለና፡፡

**ምዕራፍ ሓደ
ሓፈሻዊ ሕጋዎች**

ግንቀፅ 1

ስያመ መንግስቲ ኢትዮጵያ

እዚ ሕገ መንግስቲ ንኣታሃናንፃ ፌዴራላውን
ዴሞክራሲያውን መንግስቲ ይሕግግ። በዚ መሰረት
መንግስቲ ኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ
ሪፖብሊክ ኢትዮጵያ ብዝብል ስያመ ይፅዋዕ።

ግንቀፅ 2

ዶብ ግዝኣት ኢትዮጵያ

ዶብ ግዝኣት ኢትዮጵያ ንዶብ ኣባላት እቲ ፌዴራል
ዘጠቓልል ኮይኑ እቲ ብመሰረት ዓለም ለኻዊ ስምምዕ
ዝተወሰነ'ዩ።

ግንቀፅ 3

ሰንደቕ ዕላማ ኢትዮጵያ

1. ሰንደቕ ዕላማ ኢትዮጵያ ኣብ ላዕሊ ቆፅለዋይ ኣብ
ማእኸል ብጫ፣ ኣብ ታሕቲ ቀይሕ ኮይኑ ኣብ

ማእኸሉ ሃገራዊ አርማ ይህልዎ። ሰለስተኛውም ሕብርታት ብማዕረ ተገዲሞም ይቆመጡ።

2. አብ'ቲ ሰንደቅ ዕላማ ዝቆመጥ ሃገራዊ አርማ ብሄራት፣ ብሄረሰባት፣ ህዝብታትን ሃይማኖታትን ኢትዮጵያ ብሓባርን ብማዕርነትን ንምንባር ዘለዎም ተስፋ ዘንፀባርቕ ይኸውን።
3. አባላት እቲ ፌዴራል ነፍይ ባዕሎም ሰንደቅ ዕላማን አርማን ክህልዎም ይኸእል። ነቲ ዝርዝር አብ ነፍይ ባዕሎም ቤት ምኽሪ ይውሰኑ።

ዓንቀፅ 4

ሃገራዊ መዝሙር ኢትዮጵያ

ሃገራዊ መዝሙር ኢትዮጵያ ንዕላማታት እዚ ሕገ መንግስትን ህዝብታት ኢትዮጵያ አብ ዲሞክራሲያዊ ስርዓት ንምንባር ዘለዎም እምነት ከምኡ'ውን ናይ መፃኢ ሓበራዊ ዕድሎም ዘንፀባርቕ ኮይኑ ክቕረፅ ብሕገ ደውሰን።

ግንቀፅ 5

ብዛዕባ ቋንቋ

1. ኩሎም ቋንቋታት ኢትዮጵያ ብማዕረ መንግስታዊ ኣፍልጦ ይህልዎም።
2. ኣምሓርኛ፣ ቋንቋ ስራሕ መንግስቲ ፌዴራል ይኸውን።
3. ኣባላት እቲ ፌዴሬሽን ነናይ ባዕሎም ቋንቋ ስራሕ ብሕጊ ይውስኑ።

ግንቀፅ 6

ብዛዕባ ዜጋታት

1. ወለዱ/ወለዳ ወይ ድማ ካብ ወለዱ/ወለዳ ሓዲኦም ኢትዮጵያዊ/ኢትዮጵያዊት ዝኾነ/ዝኾነት ኢትዮጵያዊ ዜጋ እዩ/እያ።
2. ዜጋታት ወፃኢ ሃገር ዜግነት ኢትዮጵያ ክጎናፀፉ ይኸእሉ።
3. ዜግነት ብዝምልከት እቲ ዝርዝር ብሕጊ ይውሰን።

ዓንቀጽ 7

ናይ ምታ ኣገላልፃ

ኣብዚ ሕገመንግስቲ ብተባዕታይ ምታ ዝተሓገገ ንኣንስተይቲ ምታ'ውን ዝሓውስ'ዩ።

ምዕራፍ ክልተ

መሰረታዊ መትከላት እዚ ሕገመንግስቲ

ዓንቀጽ 8

ሉኣላውነት ህዝቢ

1. ብሂራት፣ ብሂረሰባት፣ ህዝብታት ኢትዮጵያ ሰብ ዋና ሉኣላዊ ስልጣን ኢትዮጵያ እዮም።
2. እዚ ሕገ መንግስቲ መግለፂ ሉኣላውነቶም እዩ።
3. ብመሰረት እዚ ሕገ መንግስቲ ብዝመርፅዎም ተወክልትን ብቐጥታ ብዝገብርዎ ዴሞክራሲያዊ ተሳትፎን ሉኣላውነቶም ይግለፅ።

ዓንቀፅ 9

ልዕልነት ሕገመንግስቲ

1. እዚ ሕገ መንግስቲ ናይ'ዛ ሃገር ላዕለዋይ ሕጊ'ዩ። ዝኾነ ሕጊ፣ ልማዳዊ ኣሰራርሓ ከምኡ'ውን ውሳኔ መንግስታዊ ኣካል ወይ በዓልስልጣን ምስ'ዚ ሕገመንግስቲ ዝፃባእ እንተ'ኾይኑ ተፈፃምነት ኣይብሉን።
2. ዝኾነ ዜጋ፣ ኣካላት መንግስቲ፣ ፖለቲካዊ ውድባት፣ ካልኦት ማሕበራት ከምኡ'ውን ሰበስልጣን እዚ ሕገመንግስቲ ክኸበር ኣብ ምግባርን ነዚ ሕገ መንግስቲ ምእዙዛት ናይ ምጃንን ሓላፍነት ኣለዎም።
3. ኣብ'ዚ ሕገ መንግስቲ ተሓጊጉ ካብ ዘሎ ወፃኢ ብዝኾነ ይኹን መልክዕ መንግስታዊ ስልጣን ምሓዝ ክልኩል'ዩ።
4. ኢትዮጵያ ዘዕደቕቶም ዓለምለኽ ስምምዓት ኣካል ሕጊ እዛ ሃገር እዮም።

ዓንቀፅ 10

ሰብአውን ዲሞክራሲያውን መሰላት

1. ሰብአዊ መሰላትን ናፅነታትን ካብ ተፈጥሮ ዘርኢ ሰብ ዝፍልፍሉ ዘይጣሓሱን ዘይጋሃሱን እዮም።
2. ሰብአውን ዲሞክራሲያውን መሰላት ዜጋታትን ህዝብታትን ክኸበሩ እዮም።

ዓንቀፅ 11

ምፍልላይ መንግስትን ሃይማኖትን

1. መንግስትን ሃይማኖትን ዝተፈላለዩ እዮም
2. መንግስታዊ ሃይማኖት ኣይህልውን
3. መንግስቲ ኣብ ጉዳይ ሃይማኖት ኢዱ ኣየእትውን። ሃይማኖት'ውን ኣብ ጉዳይ መንግስቲ ኢዱ ኣየእትውን።

ዓንቀፅ 12

አሰራርሐን ተሐታትነትን መንግስቲ

1. አሰራርሐ መንግስቲ ንህዝቢ ግልፂ ብዘኾነ መንገዲ ክሳለጥ አለዎ።
2. ዝኾነሓላፊን ብህዝቢ ዝተመረፀን ኣብ ዝተውሃቦ ሓላፊነት እንተጉድል ተሐታቲ ይኸውን።
3. ህዝቢ ኣብ'ቲ ዝመረፀ ተወካሊ፣ እምነት ኣብ ዝሰኣነሉ ግዜ ካብ ቦትኡ ከልዕሎ ይኸእል። እቲ ዝርዝር ብሕጊ ይውሰን።

ምዕራፍ ሰለስተ

መሰረታዊ መሰላትን ናፅነታትን

ዓንቀፅ 13

ተፈፃምነትን አተረጓጎማን

1. ኣብ ዝኾነ ደረጃ ዝርከቡ ኣውፃኢ ሕጊ፣ ኣፈፃሚ ሕጊን ኣካላት ዳይነትን መንግስቲ ፌዴራልን ክልልን ኣብ'ዚ ምዕራፍ ዝተኻተቱ ሕጎታት

ክኸብሩን ክኸበሩ ናይ ምግባር ሓላፊነትን ግዴታን አለዎም።

- 2. ኣብ'ዚ ምዕራፍ ዝተዘርዘሩ መሰረታዊ ሕግታት፣ መሰላትን ናፅነታትን ኢትዮጵያ ምስ ዝተቐበለቶም ዓለምለኸ ሕግታት ሰብአዊ መሰላት፣ ዓለምለኸ ኪዳን ሰብአዊ መሰላትን ዓለምለኸ ሰነዳትን ተሳንዮም ይትርጎሙ።

ክፍሊ ሓደ

ሰብአዊ መሰላት

ዓንቀፅ 14

መሰል ህይወት፣ ድሕነት ኣካልን ናፅነትን

ዝኾነ ሰብ ሰብአዊ ብምኻኑ ዘይድፈርን ዘይጋሃስን ብህይወት ናይ ምንባር፣ ናይ ኣካል ድሕነትን ናይ ናፅነትን መሰል አለዎ።

ግንቀፅ 15

ናይ ህይወት መሰል

ዝኾነ ሰብ በህይወት ናይ ምንባር መሰል አለዎ። ዝኾነ ሰብ ብዘይካ በቲ ብሕጊ ዝተነፀረ ከቢድ ቅፅዓት ገበን፣ ብኻልእ ህይወቱ ክስእን ኣይብሉን።

ግንቀፅ 16

መሰል ድሕነት አካል

ዝኾነ ሰብ ኣብ ኣካሉ ጉድኣት ከይበፅሖ ናይ ምሕላው መሰል አለዎ።

ግንቀፅ 17

መሰል ናፅነት

1. ካብ'ቲ ብሕጊ ዝተነፀረ ወፃኢ ዝኾነ ሰብ ናፅነቱ ኣይስእንን።
2. ዝኾነ ሰብ ካብ'ቲ ብሕጊ ዝተነፀረ ወፃኢ ክታሓዝ፣ ክሲ እንተይተመስረቶ ወይ እንተይተፈረዶ ክእሰር ኣይኸእልን።

ዓንቀፅ 18

ዘይሰብአዊ አተሓሕዛ ዝተኸልከለ

ብዛዕባ ምኽኒኑ

1. ዝኾነ ሰብ ጨካን፣ ዘይሰብአውን ክብሩ ዘዋርድን አተሓሕዛ ወይ መቐጻዕቲ ከይበፀሐ ውሕስነት ናይ ምርካብ መሰል አለዎ።
2. ዝኾነ ሰብ ብባርነት ክነብር ወይ ብአስገዳድ ከገልግል ኣይኸእልን። ብዝኾነ ይኹን ዕላማ ብሰብ ናይ ምንጋድ ተግባር ክልኩል'ዩ።
3. ዝኾነ ሰብ ብሓይሊ ተገዲዱ ወይ ግዴትኡ ከማልእ ተባሂሉ ዝኾነ ስራሕ ክፍፀም ምግባር ክልኩል'ዩ።
4. ኣብ'ዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 «ብሓይሊ ተገዲዱ ወይ ግዴትኡ ከማልእ» ዝብል ሓረግ ነዞም ዝስዕቡ ኣይሓውስን።

ሀ/ ዝኾነ እሱር ኣብ ትሕቲ ማእሰርቲ ኣብ ዝኾነሉ ግዜ ብሕጊ ክሰርሕ ዝተወሰኖ ወይ ብገደብ ክእሰር ኣብ ዝተሰደደሉ ግዜ ዝፍፅሞ ዝኾነ ዕዮ፣

ለ/ ዝኾነ ወታደራዊ ኣገልግሎት ንምሃብ ሕሊንኡ ዝፈቓደሉ ሰብ ኣብ ክንድኡ ዝዋሃቦ ካልእ ኣገልግሎት፣

ሐ/ ንህይወት ወይ ድሕነት ማሕበረሰብ ዘስግእ ህፁፅ ኩነታት ወይ ሓደጋ ኣብ ዘጋጠመሉ እዋን ዝዋሃብ ዝኾነ ኣገልግሎት፣

መ/ ብዝምልከቶ ህዝቢ ፍቓድ ኣብ ከባቢኡ ዝፍፀም ዝኾነ ቁጠባውን ማሕበራውን ናይ ልምዓት ስራሕ

ዓንቀፅ 19

መሰል ዝተትሓዙ ሰባት

1. ገበን ፈጊሞም እዮም ብዝብል ዝተትሓዙ ሰባት ብዛዕባ እቲ ዝተኸሰሱሉ ምስ ምኸንያቱ ብዝርዝር ሽዑ ብዝርድኡም ቋንቋ ክንገርም መሰሎም'ዩ።

2. ዝተትሓዙ ሰባት ናይ ዘይምዝራብ መሰል ኣለዎም፤ እቲ ዝህብዎ ዝኾነ ቃል ኣብ ቤት ፍርዲ ከም መረዳእታ ኣንጻርም ዝቐርብ ምዃኑ ብዝርድኦም ቋንቋ ሽዑ መዘኻኸሪ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም።
3. ዝተትሓዙ ሰባት ኣብ ውሽጢ ኣርባዓን ሸሞንተን ሰዓት ቤት ፍርዲ ናይ ምቕራብ መሰል ኣለዎም። እዚ ግዜ እቶም ሰባት ካብ ዝተትሓዙሉ ቦታ ናብ ቤት ፍርዲ ንምምጻእ ንዝወስዶ ሚዛናዊ ግዜ ኣይሓውስን። ቦቲ ዝተጠርጠሩሉ ገበን ንምእሳር ዘብቅዕ ምኸንያት ዘሎ ብዛዕባ ምዃኑ ሽዑ ተፈልዩ ክግለፀሎም መሰሎም'ዩ።
4. እቲ ዝሓዘም መኮንን ፖሊስ ወይ ኣኸባሪ ሕጊ ቦቲ ዝተነፀረ ናይ ግዜ ገደብ ናብ ቤት ፍርዲ ኣቐሪቡ ብዛዕባ ዝተትሓዘሉ ምኸንያት ከረድእ እንተዘይኸኢሉ እቲ ቤት ፍርዲ ንኣካሎም ናፃ

ናይ ምግባር መሰሎም ከኸብር ናይ ምሕታት ዘይጣሓስ መሰል ኣለዎም። ኮይኑ ግና ፍትሒ ከይጓደል እቲ ኩነታት ዝጠልቦ እንተኾይኑ እቲ ዝተትሓዘ ሰብ ኣብ ትሕቲ ቀይዲ ክፀንሕ ወይ ተወሳኺ ምርመራ ንምክያድ ተወሳኺ ግዜ እንትሕተት እቲ ቤት ፍርዲ ነቲ ጉዳይ ብዝምጥን ደረጃ ክፈቅድ ይኸእል'ዩ። እቲ ቤት ፍርዲ ተወሳኺ ናይ ምርመራ ግዜ እንትውስን እቶም ዝምልከቶም ኣኸበርቲ ሕጊ ነቲ ምርመራ ኣፃርዮም እቲ ዝተትሓዘ ሰብ ክንዲ ዓቕሚ ዘፍቅዶ ብህፁፅ ናብ ቤት ፍርዲ ናይ ምቕራብ መሰሎ ብዘኸብር ኣገባብ ክፍፅምዎ ይግባእ።

5. ዝተትሓዙ ሰባት ኣብ ባዕልቶም ደሓር ከም መረዳእታ ክቐርብ ዝኸእል ቃል እምነት ክህቡ ወይ ንዝኾነ መረዳእታ ክኣምኑ ኣይግደዱን። ኣገዲድካ ዝርከብ መረዳእታ ተቐባልነት ኣይበሉን።

6. ዝተትሓዙ ሰባት ብዋሕስ ናይ ምፍታሕ መሰል አለዎም። ኮይኑ ግና ብሕጊ ብዝተነፀሩ ፍሉያት ኩነታት እቲ ቤት ፍርዲ ዋሓስ ንዘይምቐባል ወይ ብገደብ ምፍታሕ ሓዊሱ እኹል ናይ ዋሓስ መረጋገፂ ክቐርብ ምእዛዝ ይኸእል።

ዓንቀፅ 20

መሰል ዝተኸሰሱ ሰባት

1. ዝተኸሰሱ ሰባት ክሲ ምስቐረቦም ሚዛናዊ ኣብ ዝኾነ ሓፂር ግዜ ኣብ ስሩዕ ቤት ፍርዲ ንህዝቢ ግልፂ ኣብ ዝኾነ መጋባእያ ቀሪቦም ክስምዑ መሰሎም'ዩ። ኮይኑ ግና ውልቀ ህይወት ሰብ ጉዳይ፣ ሞራል ህዝብን ድሕነት ሃገርን ንምሕላው ተባሂሉ እቲ መጐት ብዕፁው መጋባእያ ክረኣ ይኸእል።
2. እቲ ክሲ ብዝርዝር ክንገርምን ብፅሑፍ ክዋሃቦምን መሰሎም እዩ።

3. ኣብ ከይዲ ፍርዲ ኣብ ዝሃለዉሉ እዋን ቦቲ
 ዝተኸሰሱሉ ገበን ከም ጥፍኣተኛ ናይ
 ዘይምርኣይን ብምስክርነት ክቐርቡ ናይ
 ዘይምግዳድን መሰል ኣለዎም።
4. ንዝቐረብዎም መረዳእታታት ናይ ምምልካት፣
 ኣንጻርም ንዝምስክሩ ናይ ምሕታት፣ ንዓርሶም
 ንምክልኻል ዘኸለሎም መረዳእታ ናይ ምቕራብ
 ወይ ክቐርብ ናይ ምግባር ከምኡ'ውን ናቶም
 ምስክራት ቀሪቦም ክምስክሩሎም ናይ ምሕታት
 መሰል ኣለዎም።
5. ብዝመረፅዎ ጠበቓ ሕጊ ናይ ምውካል ወይ
 ጠበቓ ንምቋም ዓቕሚ ብምስኣኖም ፍትሒ
 ዝጓደለሉ ከካታት እንተጋጥም ካብ መንግስቲ
 ጠበቓ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም።
6. እቲ መጉት ኣብ ዝካየደሉ ቤት ፍርዲ ኣብ
 ልዕሊ እቲ ዝተወሰኖም ትእዛዝ ወይ ፍርዲ

ስልጣን ንዘለዎ ላዕለዎይ ቤት ፍርዲ ይግበኣኒ ናይ ምቕራብ መሰል ኣለዎም።

- 7. እቲ ከይዲ መጋባእያ ብዘይርድኦም ቋንቋ ኣብ ዝሰለጠሉ እዋን ብናይ መንግስቲ ወፃኢ ክትርጎሙሎም ናይ ምሕታት መሰል ኣለዎም።

ዓንቀፅ 21

ኣብ ትሕቲ ሓለዎ ናይ ዘለዉን ብፍርዲ ናይ ዝተኣሰሩን ሰባት መሰል

- 1. ኣብ ትሕቲ ሓለዎ ዘለዉን ብፍርዲ ዝተኣሰሩን ሰባት ንሰብኣዊ ክብርም ብዘኸብር ኣገባብ ክተሓዙ መሰሎም'ዩ።
- 2. ምስ ኣሚኖም፣ ናይ ቀረባ ኣዝማዶም፣ ኣዕርኽቶም፣ ናይ ሃይማኖት ኣማኸርቶም፣ ሓካይሞምን ናይ ሕጊ ኣማኸርቶምን ናይ ምርኻብን ክርእይዎም ዕድል ናይ ምርካብን መሰል ኣለዎም።

ዓንቀፅ 22

ሕጊ ገበን ንድሕሪት ተመሊሱ ዘይሰርሕ

ብዛዕባ ምኻኑ

1. ዝኾነ ሰብ ክሲ ገበን እንትቐርቦ እቲ ዝተኸሰሰሉ ተግባር ኣብ ዝተፈፀመሉ እዋን ነቲ ተግባር ብምፍፃም ወይ ብዘይምፍፃም ዘኸሰሰ ገበን ምኻኑ ብሕጊ ክሳብ ዘይተነፀረ ክቐፃዕ ኣይኸእልን። ከምኡ'ውን ነቲ ገበን ኣብ ዝፈፀመሉ እዋን ካብ ዝነበረ መጠን መቐፃዕቲ ዝኸበደ መቐፃዕቲ ኣብ ዝኾነ ሰብ ኣይፍፀምን።
2. ናይ'ዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ከምዘሎ ኮይኑ እቲ ተግባር ምስተፈፀመ ዝወፀ ሕጊ ነቲ ዝተቐፀፀ ሰብ ዝጠቅም እንተኾይኑ እቲ ድሕሪ ተግባር ዝወፀ ሕጊ ተፈፃምነት ይህልዎ።

ዓንቀፅ 23

ብሓደ ገበን ድጋም መቕጥዕቲ

ብዛዕባ ምኽልካሉ

ዝኾነ ሰብ ብመሰረት ሕግን ስነስርዓትን ተኸሲሱ ብናይ መወዳእታ ውሳኔ ጥፍኣተኛነቱ ብዝተረጋገፀሉ ወይ ብናፃ ብዝተሰደደሉ ገበን ካልኣይ ኣይኸሰስን ወይ ኣይቕጥዕን።

ዓንቀፅ 24

መሰል ክብርን ሰናይ ስምን

1. ዝኾነ ሰብ ሰብኣዊ ክብሩን ሰናይ ስሙን ከኸበር መሰሉ'ዩ።
2. ዝኾነ ሰብ ንናይ ባዕሉ ስብእና ምስ ናይ ካልኣት ዜጋታት መሰል ኣጠዓዒሙ ብናፃ ናይ ምዕባይ መሰል ኣለዎ።
3. ዝኾነ ሰብ ኣብ ዝኾነ ስፍራ ብሰብኣውነቱ ኣፍልጦ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 25

መሰል ማዕርነት

ኩሎም ሰባት ኣብ ቅድሚ ሕጊ ማዕረ እዮም፤ ኣብ መንጐኦም ዋላ ሓደ ኣፈላላይ ከይተገበረ ማዕረ ሓለዎ ሕጊ ይግበረሎም። በዚ መዳይ ብዘርኢ፣ ብብሄር፣ ብብሄረሰባት፣ ብሕብሪ፣ ብዖታ፣ ብቋንቋ፣ ብሃይማኖት፣ ብፖለቲካ፣ ብማሕበራዊ መበቁል፣ ብሃብቲ፣ ብትውልዲ ወይ ብኻልእ ቅዋም ምኽንያት ኣፈላላይ ከይተገበረ ኩሎም ሰባት ማዕረን ጭቡጥን ውሕስነት ሕጊ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም።

ዓንቀፅ 26

መሰል ምኽባርን ሓለዎን

ውልቀ ህይወት

1. ዝኾነ ሰብ ውልቀ ህይወቱ፣ ውልቀነቱ ከኸብር መሰሉዮ። እዚ መሰል መንበሪ ገዝኡ፣ ሰብነቱን ንብረቱን ካብ ምብርባር ከምኡ'ውን ኣብ ናይ

ውልቀ ዋንነቱ ንዘሎ ንብረት ከይተሓዘ
ውሕስነት ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

2. ዝኾነ ሰብ ብውልቁ ዝዕራፎምን ዝለኣኣኹምን፣
ብፖስታ ዝሰዶም ደብዳቤታት ከምኡ'ውን
ብስልኪ ብመሳርሕታት ቴሌኮሙኒኬሽንን
ኤለክትሮኒክስን ዘካይዶም ርክባት ኣይድፈሩን።
3. ሰበስልጣን መንግስቲ ነዞም መሰላት ባዕሎም
ከኹብርዎምን ክኸበሩ ናይ ምግባርን ግዴታ
ኣለዎም። ኣስገዳዲ ኩነታት እንትፍጠሩን
ሃገራዊ ድሕነት፣ ሰላም ህዝቢ፣ ገበንን
ንምክልኻል፣ ሞራል ህዝብን ጥዕናን ንምሕላው
ወይ ንመሰልን ናዕነትን ካልኣት ንምኸባር
ተባሂሉ ኣብ ሕጊ ተመስሪቱ ዝግበር
እንተዘይኮይኑ ኣብ ኣጠቓቕማ እዞም መሰላት
ገደብ ኣይግበርን።

ዓንቀፅ 27

ናፅነት ሃይማኖት፣ እምነትን አረአጊያን

1. ዝኾነ ሰብ ናይ ምሕሳብ፣ ናይ ሕሊናን ሃይማኖትን ናፅነት አለዎ። እዚ መሰል ዝኾነ ሰብ ንዝመረፀ ሃይማኖት ወይ እምነት ናይ ምሓዝ ወይ ምቕባል፣ ሃይማኖቱን እምነቱን ብውልቂ ወይ ምስ ካልኦት ብምጃን ብዕሊ ወይ ብውልቂ ናይ ምምላኽ፣ ምስዓብ፣ ምትግባር፣ ምስትምሃር ወይ ምግላፅ መሰል ይሓውስ።
2. ኣብ ዓንቀፅ 90 ንኡስ ዓንቀፅ 2 ተጠቂሱ ዘሎ ከምዘለዎ ኮይኑ ሰዓብቲ ሃይማኖት ምእንተ ምስፍሕፋሕን ምውዳብን ሃይማኖቶም ትካላት ትምህርትን ምምሕዳርን ሃይማኖት ክምስርቱ ይኸእሉ።
3. ዝኾነ ሰብ ዝደለዮ እምነት ንምስዓብ ንዝተጉናፀፎ ናፅነት ብሓይሊ ወይ ብኻልእ

ኩነታት ብምግዳድ ምግዳብ ወይ ምኽልካል ኣይከኣልን።

4. ወለዲን ሕጋዊ ሞገዚታትን ብእምነቶም መሰረት ብትምህርቲ ሃይማኖቶምን ሰናይ ምግባርን ኣቢሎም ንደቆም ናይ ምህናፅ መሰል ኣለዎም።

5. መሰል ምግላፅ ሃይማኖትን እምነትን ክግደብ ዝኸኣል ድሕነት ህዝቢ፣ ሰላም፣ ጥዕናን ትምህርትን ከምኡ'ውን ኩነታት ሞራል ህዝቢ፣ መሰረታዊ መሰላት ካልኦት ዜጋታትን መንግስቲ ካብ ሃይማኖት ናፃ ምኻኑ ንምርግጋፅ ብዝወፀ ሕግታትን ይኸውን።

ዓንቀፅ 28

ኣብ ስብእና ብዛዕባ ዝፍፀሙ ገበናት

1. ኢትዮጵያ ብዘዕደቕቶም ዓለምለኸ ኪዳናትን ብካልኣት ሕግታት ኢትዮጵያን ኣብ ልዕሊ ዘርኢ ሰብ ዝተፈፀሙ ገበናት ተባሂሎም ዝተወሰኑ ገበናት፣ ብርሰት ዘርኢ ሰብ፣ ብዘይ ፍርዲ ናይ ሞት መቐጃዕቲ ስጉምቲ ምውሳድ፣ ንሰባት ብኣስገዳድ ምስዋር ወይ ዘይስብኣዊ ተግባራት መግረፍቲ ኣብ ልዕሊ ዝፈፀሙ ሰባት ዝቐርብ ክሲ ብይርጋ ኣይእገድን። በቲ ኣውፃኢ ሕጊ ኮነ ወይ ብካልኣት ኣካላት መንግስቲ ብምሕረት ወይ ብይቕርታ ኣይሕለፉን።
2. ካብ’ዚ ንላዕሊ ተሓጊጉ ዘሎ ከምዘሎ ኮይኑ ኣብ’ዚ ዓንቀፅ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሱ ገበናት ፈጻሚ ፍርዲ ሞት ንዝተበየኖም ሰባት እቲ ርእሰ ብሄር ነቲ መቐጃዕቲ ናብ ዕድመ ይፍታሕኻ ከማሓይሾ ይኸእል’ዩ።

ክፍሊ ክልተ
ዴሞክራሲያዊ መሰላት

ፃንቀፅ 29

ናይ ኣረኣእያን ሓሳብካ ብናፃ ናይ ምሓዝን ምግላፅን

መሰል

1. ዝኾነ ሰብ ብዘይ ዝኾነ ኢድ ኣእታውነት ዝመሰሎ ኣረኣእያ ክሕዝ ይኽእል።
2. ዝኾነ ሰብ ብዘይ ዝኾነ ኢድ ኣእታውነት ንሓሳቡ ናይ ምግላፅ ናፅነት ኣለዎ። እዚ ናፅነት ኣብ ውሽጢ ሃገር ኮነ ኣብ ወፃኢ ብዘይ ገደብ ብቃል፣ ብፅሑፍ ወይ ብሕትመት፣ ብስነጥበብ ወይ ብዝመረፀ ኩሉ ዓይነት ፈነወ ዝኾነ ዓይነት መረዳእታን ሓሳብን ናይ ምእካብ፣ ምቕባልን ምዝርጋሕን ናፅነታት ይሓውስ።
3. ናይ ፕሬስን ካልኣት መራኽቢ ብዙሃን፣ ከምኡ'ውን ናይ ስነ ጥበብ ናፅነት ምህዞ

ተረጋጊፁ አሎ። ናፅነት ፕሬስ ብፍላይ ነዘም
ዝስዕቡ መሰላት የጠቓልል፤

ሀ/ ቅድመ ምርመራ ብዝኾነ መልክዑ

ዝተኸልከለ ምዃኑ፤

ለ/ ረብሐ ህዝቢ ዝምልከት መረዳኢታ ናይ

ምርካብ መሰል።

4. ንስርዓት ዴሞክራሲ አገዳሺ ዝኾኑ

መረዳኢታታት፤ ሓሳባትን አረኣእያታትን ብናፃ

ምንሸርሻርም ንምርግጋፅ እንትበሃል ፕሬስ ከም

ትካል ናይ አሰራርሓ ናፅነት ክህልዎን

ዝተፈላለዩ አረኣእያታት ናይ ምእትንጋድ

ዓቕሚ ምእንታን ከጥርይን ሓለዋ ሕጊ

ይግበረሉ።

5. ብገንዘብ መንግስቲ ዝመሓደር ወይ ኣብ ትሕቲ

ዋንነት መንግስቲ ዘሎ መራኸቢ ብዙሃን

ዝተፈላለዩ አረኣእያታት ንምትእንጋድ

ብዝኸእሎ ኣገባብ ክምራሕ ይግበር።

6. እዞም መሰላት ገደብ ዝግበረሎም ናይ ሓሳብን ሓበሬታ ናይ ምርካብን ናፅነት ብናይ ኣተሓሳስባ ትሕዝቱኡን ከስዕቦ ብዘኸእል ናይ ኣታሓሳስባ ውፅኢትን ክዕገት ኣይብሉን ኣብ ዝብል መትከል ተመስሪቶም ብዝወፁ ሕግታት ጥራሕ ይኸውን። ድሕነት መናእሰይ፣ ክብሪ ሰብን ሰናይ ስምን ንምኸባር ተባሂሉ ኣብ'ዞም መሰላት ገደብ ክቐመጥ ይኸእል። ንኩናት ዘለዓዕሉ ተግባራት ከምኡ'ውን ሰብኣዊ ክብሪ ዝትንክፉ ናይ ኣደባባይ መግለጺታት ብሕጊ ዝተኸልከሉ እዮም።

7. ነቶም ካብ'ዚ ንላዕሊ ዝተገለፁ ሕጋዊ ገደባት ዝጥሕስ ዝኾነ ዜጋ ብሕጊ ክሕተት ይኸእል።

ዓንቀፅ 30

ናይ ምእካብን ሰላማዊ ሰልፊ ናይ ምግባርን ናፅነትን ጥርዓን ናይ ምቕራብ መሰልን

1. ዝኾነ ሰብ ዕጥቂ ከይሓዘ ምስ ካልኦት ብሓባር ብሰላም ናይ ምእካብ፣ ሰላማዊ ሰልፊ ናይ ምግባር ናፅነትን ጥርዓን ናይ ምቕራብ መሰልን ኣለዎ። ካብ ገዛ ወፃኢ ኣኼባታትን ሰላማዊ ሰልፍታትን እንትካየዱ ኣብ'ቲ ዝንቀሳቐሱሉ ከባቢ ፀገም ከይፍጠር ንምግባር ወይ ድማ ዲሞክራሲያዊ መሰላትን ናይ ህዝቢ ሞራልን ምእንታን ከይጠሓሱ ኣግባብ ዘለዎም ስርዓታት ክሕንፁ ይኸእሉ።
2. እዚ መሰል ድሕነት መናእሰይ፣ ክብሪ ሰብን ሰናይ ስምን ንምክባር፣ ንኩናት ዘለዎሉ ምብርባራት ከምኡ'ውን ሰብኣዊ ክብሪ ዝዳፍኡ ናይ ኣደባባይ መግለጺታት ንምክልኻል

እንትበሃል ብዘወፁ ሕግታት ካብ ተሓታትነት
አየድሕንን።

ግንቀፅ 31

መሰል ምውዳብ

ዝኾነ ሰብ ንዝኾነ ዕላማ ናይ ምውዳብ መሰል ኣለዎ።
ኮይኑ ግና ኣግባብ ንዘለዎ ሕጊ ብምጥሓስ ወይ ድማ
ነቲ ሕገ መንግስታዊ ስርዓት ካብ ሕጊ ወፃኢ ንምፍራስ
ዝተመስረቱ ወይ ነዞም ዝተጠቐሱ ተግባራት ዘሰጉሙ
ውድባት ዝተኸልከሉ እዮም።

ግንቀፅ 32

ናይ ምዝውዋር ናፅነት

1. ዝኾነ ኢትዮጵያዊ ወይ ብሕጋዊ መንገዲ ኣብ'ዛ
ሃገር ዝርከብ ናይ ወፃኢ ዜጋ ኣብ ዝመረፀ
ናይ'ታ ሃገር ከባቢ ናይ ምዝውዋር፣ መንበሪ ገዛ
ናይ ምምስራት ከምኡ'ውን ኣብ ዝደለዮ ግዜ
ካብ ሃገር ናይ ምውፃእ ናፅነት ኣለዎ።

2. ዝኾነ ኢትዮጵያዊ ናብ ሃገሩ ናይ ምምላስ መሰል ኣለዎ።

ግንቀፅ 33

መሰላት ዜግነት

1. ዝኾነ ኢትዮጵያዊ (ተባዕታይ ኮነ ኣንስተይቲ) ካብ ፍቓዱ ወፃኢ ኢትዮጵያዊ ዜግነቱ ክግፈፍ ኣይኽእልን። ኢትዮጵያዊ ዜጋ ምስ ናይ ካልእ ሃገር ዜጋ ዝፍፁሞ ሓዳር ኢትዮጵያዊ ዜግነቱ ዘትርፍ ኣይኮነን።
2. ዝኾነ ኢትዮጵያዊ ዜጋ፣ ዜግነት ኢትዮጵያ ብሕጊ ዘጎናፀፎ መሰል፣ ሓለዎን ረብሓን ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።
3. ዝኾነ ዜጋ ንኢትዮጵያዊ ዜግነቱ ናይ ምልዋጥ መሰል ኣለዎ።
4. ኢትዮጵያ ምስ ዘፅደቐቶም ዓለምለኽ ኪዳናት ብዘይፃባእ መንገዲ ብዝቕረፅ ሕግን ስርዓትን

ዜግነት ኢትዮጵያ ንናይ ወፃኢ ሃገር ሰባት ክዋሃብ ይኸእል።

ፃንቀፅ 34

መሰላት ሓዳር፣ ውልቀን ስድራን

1. ነቲ ብሕጊ ዝተቐመጠ ዕድመ ዘማልኡ ኣወዳትን ኣጓላትን ብዘይ ኣፈላላይ ዘርኢ፣ ብሄር ብሄረሰብ ወይ ሃይማኖት ሓዳር ናይ ምግባርን ስድራ ናይ ምምስራትን መሰል ኣለዎም። ኣብ ኣፈፃፀማ ሓዳር፣ ኣብ ግዜ ሓዳርን ኣብ ፍትሕን ማዕረ መሰል ኣለዎም። ኣብ ግዜ ፍትሕ ንመሰልን ረብሓን ቆልዑ ዘኸብሩ ሕግታት ክቕረፁ እዮም።
2. ሓዳር ብናፃን ምሉእን ፍቓድ ተመራፀውቲ ይምስረት።
3. ስድራ ናይ ሕብረተሰብን ተፈጥሮን መሰረታዊ መበገሲ'ዩ። ካብ ሕብረተሰብን መንግስትን ኣለዎ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

4. ብመሰረት ብሕጊ ተዘርዘሩ ዝንግር፣
ብሃይማኖታውን ባህላውን ስርዓታት ሕጊ
ዝፍፀሙ ሓዳራት ሕጋዊ ኣፍልጦ ክረኽቡ
ይኽእሉ።
5. ሰናይ ፍቓድ ሰብ ጉዳይ ኮይኑ ብስርዓት
ሃይማኖት ወይ ብባህላዊ ሕግታት ዝዳነ ናይ
ውልቀን ናይ ስድራን ጉዳይ እዚ ሕገ መንግስቲ
ኣይኸልክልን። ዝርዝሩ ብሕጊ ክውሰን'ዩ።

ዓንቀፅ 35

መሰል ደቂ ኣንስትዮ

1. ደቂ ኣንስትዮ እዚ ሕገ መንግስቲ ዘረጋገፀም
መሰላት ኣብ ምጥቃም ምስ ደቂ ተባዕትዮ
ማዕረ መሰል ኣለዎን።
2. ደቂ ኣንስትዮ ብመሰረት ኣብ'ዚ ሕገ መንግስቲ
ተሓጊጉ ዘሎ ኣብ ሓዳር ምስ ደቂ ተባዕትዮ
ማዕረ መሰል ኣለዎን።

3. ደቂ አንስትዮ ኣብ ሕሉፍ ታሪኽ ብትሕትነትን ኣድልዎን ዝበፀሐን ጉድኣት ኣብ ግምት ብምእታው፣ እዚ ጉድኣት ክእረመለን ተወሰኹቲ ናይ ደገፍ ስጉምቲታት ክውሰድን ናይ’ዚ ደገፍ ተጠቀምቲ ናይ ምዃን መሰልን ኣለወን። እቲ ኣብ’ዚ መዳይ ዝውሰድ ስጉምቲ ደቂ አንስትዮ ኣብ ፖለቲካዊ፣ ማሕበራውን ቁጠባውን መዳያት ከምኡ’ውን ኣብ ናይ መንግስትን ናይ ውልቀን ትካላት ምስ ደቂ ተባዕትዮ ብማዕረ ተወዳደርትን ተሳተፍትን ክኾና ንምግባር ፍሉይ ትኹረት ንምሃብ እዩ።

4. ደቂ አንስትዮ ካብ ተፅዕኖ ኅዳእቲ ባህልታት ናይ ምንጋፍ መሰልን መንግስቲ ከኸብረለን ይግባእ። ንደቂ አንስትዮ ዝጭቁኑ ኣብ ኣካለን ወይ ኣብ ኣእምሮአን ጉድኣት ዘስዕቡ ሕግታት፣ ባህልታትን ልማዳትን ዝተኸልከሉ እዮም።

5. ሀ/ ደቂ አንስትዮ ፍቅድ ወሊድ ምስ ምሉእ ክፍሊት መሃያ ናይ ምርካብ መሰል አለወን። መጠን ፍቅድ ወሊድ፣ ንኩነታት ስራሕ እታ ንል አንስተይቲ፣ ኩነታት ጥዕናኣ፣ ድሕነት እቲ ህፃንን ስድራን ኣብ ግምት ኣእቲዉ ብሕጊ ይውሰን።
- ለ/ ፍቅድ ወሊድ ብሕጊ ብዘውሰን መሰረት ምስ ምሉእ ክፍሊት መሃያ ንዝዋሃብ ፍቅድ ጥንሲ ክሓውስ ይኸእል።
6. ደቂ አንስትዮ ኣብ ምስንዳእን ኣብ ኣፈፃፀማን ሃገራዊ ትልሚ ፖሊሲ ልምዓትን ፕሮጀክትታትን ብፍላይ ድማ ንረብሓ ደቂ አንስትዮ ኣብ ዝትንክፉ ፕሮጀክትታት ሓሳብን ብዝተማልአ ኣገባብ ከቕርባ ናይ ምሕታት መሰል አለወን።
7. ደቂ አንስትዮ ንብረት ናይ ምውናን፣ ምምሕዳር፣ ምቁፅፃር፣ ምጥቃምን ምትሕልላፍን

መሰል አለውን። ብፍላይ ንመሬት ናይ ምጥቃም፣ ምትሕልላፍ፣ ምምሕዳርን ምቁፅፃርን ምስ ደቂ ተባዕትዮ ማዕረ መሰል አለውን።

8. ደቂ አንስትዮ ኣብ ስራሕ ናይ ምቕፃር፣ ዕብዮትን ማዕረ ክፍሊትን ናይ ምርካብ ከምኡ'ውን ጡረታ ናይ ምትሕልላፍ ማዕረ መሰል አለውን።

9. ደቂ አንስትዮ ብሰንኪ ጥንስን ሕርስን ዘጋጥመን ጉድኣት ንምክልኻልን ጥዕነኣን ንምሕላውን ዝሕግዘን ትምህርቲ፣ ሓበሬታን ዓቕምን ምጣነ ስድራ ናይ ምርካብ መሰል አለውን።

ዓንቀፅ 36

መሰል ህፃናት

1. ዝኾነ ህፃን እዞም ዝስዕቡ መሰላት አለውዎ፣

ሀ/ ብህይወት ናይ ምንባር፣

ለ/ ስምን ዜግነትን ናይ ምርካብ፣

ሐ/ ወለዱ ወይ ብሕጊ ናይ ምዕባይ መሰል ንዘለዎም ሰባት ናይ ምፍላጥን ካብኣቶም ክንክን ናይ ምርካብን፤

መ/ ንጉልበቱ ካብ ዝምዝምዙ ልምድታት ናይ ምድሓን፤ ኣብ ትምህርቱ፤ ጥዕንኡን ድሕነቱን ጉድኣት ኣብ ዘብዕሑ ስራሕቲ ክሳተፍ ናይ ዘይምግዳድ ወይ ካብ ምስራሕ ናይ ምንጋፍ፤

ሰ/ ኣብ ቤት ትምህርቲ ወይ ኣብ ትካላት መዕበዪ ህፃናት ኣብ ኣካሉ ካብ ዝፍፀም ወይ ካብ ጨካንን ዘይሰብአውን መቐፃዕቲ ናፃ ናይ ምዃን፤

2. ህፃናት ዝምልከቱ ስጉምቲ ኣብ ዝወሰዱሉ ግዜ ኣብ መንግስታዊ ወይ ናይ ውልቀ ትካል፤ ኣብ ትካላት ገበርቲ ሰናይ፤ ኣብ ኣብያተ ፍርዲ፤ ኣብ ሰበስልጣን ምምሕዳር፤ ኣብ ኣውፃእቲ ሕጊ ድሕነት ህፃናት ቀዳምነት ክዋሃቦ ይግባእ።

3. ኣብ ቤት ማእሰርቲ ወይ ቤት ህንፃት ዝርከቡ ጥፍኣተኛታት ዝኾኑ መናእሰይ ብሓገዝ መንግስቲ ዝዓብዩ መናእሰይ፤ ኣብ ናይ መንግስቲ ወይ ናይ

ውልቀ ትካላት ደክታማት ዝርከቡ መናእሰይ ካብ ኣባፅሕ ተፈልዮም ክተሓዙ ይግባእ።

- 4. ካብ ሓዳር ወፃኢ ዝተወልዱ ህፃናት ምስቶም ካብ ሓዳር ዝተወልዱ ህፃናት ማዕረ መሰል ኣለዎም።
- 5. መንግስቲ ንደክታማት ፍሉይ ሓለዋ ይገብር። ብሞግዚታት ክዓብዩ ዝገብር ስርዓት ዘመቻቸውን ዘስፋሕፍሑን ከምኡ'ውን ድሕነቶምን ትምህርቶምን ዘሳልጡ ትካላት ክምስረቱ የተባብዕ።

ዓንቀፅ 37

ፍትሒ ናይ ምርካብ መሰል

- 1. ዝኾነ ሰብ ብፍርዲ ውሳኔ ክወሃዕ ንዝግባእ ጉዳይ ናብ ቤት ፍርዲ ወይ ናብ ካልእ ዳይነት ዝተውሃዕ ኣካል ናይ ምቕራብን ውሳኔ ወይ ፍርዲ ናይ ምርካብ መሰልን ኣለዎ።
- 2. ኣብ'ዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገልፀ ውሳኔ ወይ ፍርዲ

ሀ/ ዝኾነ ማሕበር ሓባራዊ ወይ ውልቃዊ ረብሐ ኣባላቱ ብምውካል

ለ/ ጉጅለ ወይ ተመሳሳሊ ረብሐ ዘለዎም ሰባት ዝውክል ውልቀሰብ ወይ ኣባል እቲ ጉጅለ ናይ ምሕታትን ምርካብን መሰል ኣለዎ።

ዓንቀፅ 38

ናይ ምምራፅን ተመራጺ ምኻንን መሰል

1. ዝኾነ ኢትዮጵያዊ ብሕብሪ፣ ብዘርኢ፣ ብብሄር፣ ብብሄረሰብ፣ ብዖታ፣ ብቋንቋ፣ ብሃይማኖት፣ ብፖለቲካ ወይ ብኻልእ ኣረኣኢያ ወይ ብኻልእ ቅዋሙ ኣፈላላይ ከይተገበረሉ ነዞም ዝስዕቡ መሰላት ይጎናፀፍ፣

ሀ/ ብቐጥታን ብናፃን ብዝመረጸም ተወከልቱ ኣቢሉ ኣብ ጉዳይ ምምሕዳር ህዝቢ ናይ ምስታፍ፣

ለ/ ዕድምኡ 18 ምስኮኖ ብመሰረት ሕጊ ናይ ምምራፅ፣

ሐ/ ኣብ ዝኾነ ብደረጃ መንግስቲ ኣብ ዝካየድ መረፃ ናይ ምምራፅን ተመራፂ ናይ ምጥጋንን። እቲ መረፃ ኣድማሳዊ፣ ኩሉ ብማዕርነት ዝሳተፈሉን ብሚስጥርን ዝካየድ ከምኡ'ውን እቲ መራፂ ንድልዎቱ ብናፅነት ንምግላፅ ውሕስነት ዝረኽበሉ ክኸውን ይግባእ።

2. ኣብ ፖለቲካዊ ውድባት፣ ኣብ ማሕበራት ሰራሕተኛ፣ ንግዲ፣ ኣሰራሕትን ሞያን ንምስታፍ እቶም ውድባት ዝጠልብዎ ረቐቓ ዘማልኦ ሰብ ብድልዎቱ ኣባል ናይ ምጥጋን መሰሉ ዝተኸበረ እዩ።
3. ኣብ'ዚ ዓንቀፅ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ኣብ ዝተጠቐሱ ውድባት ንዘሎ ናይ ሓላፍነት ቦታ ዝካየዱ መረፃታት ናፃን ዲሞክራሲያዊን ብዝኾነ ኣገባብ ይካየዱ።

4. ኣብ'ዚ ዓንቀፅ ኣብ ንኡስ ዓንቀፃት 2ን 3ን ዝሰፈሩ ሕግታት ንረብሓ ህዝቢ ስፍሕ ብዝበለ ኣገባብ ክሳብ ዝተንከፉ ኣብ ህዝባዊ ትካላት'ውን ይትግበሩ።

ዓንቀፅ 39

መሰል ብሄራት፣ ብሄረሰባትን ህዝብታትን

1. ዝኾነ ብሄር፣ ብሄረሰብ፣ ህዝቢ ኢትዮጵያ ክሳብ ምንፃል ዝኸይድ መሰል ዓርሰ ውሳኔኡ ብዝኾነ መልክዕ ብዘይገደብ ዝተረጋገፀ'ዩ።
2. ዝኾነ ብሄር፣ ብሄረሰብ፣ ህዝቢ ኢትዮጵያ ብቋንቋኡ ናይ ምዝራብ፣ ናይ ምፅሓፍ፣ ቋንቋኡ ናይ ምምዕባልን ባህሉ ናይ ምግላፅ፣ ናይ ምምዕባልን ናይ ምስፋሕን ከምኡ'ውን ታሪኹ ናይ ምዕቃብ መሰል ኣለዎ።
3. ዝኾነ ብሄር፣ ብሄረሰብ፣ ህዝቢ ኢትዮጵያ ንባዕሉ ናይ ምምሕዳር መሰል ኣለዎ። እዚ መሰል፣ እቲ ብሄር፣ ብሄረሰብ፣ ህዝቢ ኣብ ዝሰፈረሉ መልክኣ ምድሪ ንባዕሉ ዘማሓድረሉ መንግስታዊ ትካላት ናይ

ምምስራት ከምኡ'ውን ኣብ ክልላውን ፌዴራላውን ምምሕዳራት ሚዛናዊ ውክልና ናይ ምርኅብ መሰል ይሓወስ።

4. መሰል ዓርሰ ውሳኔ ብሄራት፣ ብሄረሰባትን

ህዝብታትን ክሳብ ምንፃል ኣብ ተግባር ዝውዕል፣

ሀ/ እቲ ናይ ምንፃል ሕቶ ብናይ'ቲ ብሄር፣ ብሄረሰብ ወይ ህዝቢ ቤት ምኽሪ ኣውፃኢ ሕጊ ብኸልተ ሲሶ ናይ ደገፍ ድምፂ ተቐባልነት ምርኅቡ እንትረጋገፅ፣

ለ/ ውሳኔ ቤት ምኽሪ እቲ ብሄር፣ ብሄረሰብ ወይ ህዝቢ ነቲ ፌዴራል መንግስቲ ምስበፅሐ ኣብ ውሽጢ ሰለስተ ዓመት ነቲ ሓታቲ ብሄር፣ ብሄረሰብ ወይ ህዝቢ፣ ውሳኔ ህዝቢ እንትሰናዳእ፣

ሐ/ እቲ ናይ ምንፃል ሕቶ ብዓብላላይ ድምፂ ውሳኔ ህዝቢ እንትደገፍ፣

መ/ ፌዴራላዊ መንግስቲ ንቤት ምኽሪ እቲ ምንፃል ዝመረፀ ብሄር፣ ብሄረሰብ ወይ ህዝቢ ስልጣን እንተረክብ፣

ሰ/ ብመሰረት እቲ ብሕጊ ዝውሰን መቐሎ ንብረት እንትግበር'ዩ።

5. ኣብ'ዚ ሕገ መንግስቲ «ብሄር፣ ብሄረሰብ፣ ህዝቢ» ማለት ስዒቡ ንዝተገለፀ ባህርይ ዝገልፅ ማሕበረሰብ'ዩ። ስፍሕ ዝበለ ሓባራዊ ባህርይ ዘንፀባርቕ ባህሊ ወይ ተመሳሳሊ ልምድታት ዘለዎም፣ ሓባራዊ ናይ መረዳድኢ ቋንቋ ዘለዎም፣ ሓባራዊ ወይ ዝተዛመደ ህልውና ኣለና ኢሎም ዝኣምኑ፣ ስነኣእምሮኣዊ ሓድነት ዘለዎምን ብኣመዛኒ ኣብ ዝተትሓሓዘ መልክእ ምድሪ ዝነብሩ እዮም።

ዓንቀፅ 40

መሰል ንብረት

1. ዝኾነ ናይ ኢትዮጵያ ዜጋ (ተባዕታይን አንስተይቲን) በዓል ዋና ናይ ብሕቲ ንብረት ናይ ምኃን መሰሉ ይኸበረሉ። እዚ መሰል ምእንተ ረብሓ ህዝቢ ብኻልእ ኩነታት ሕጊ ክሳብ ዘይተወሰነ፣ ንብረት ናይ ምናንን ብንብረት ናይ ምጥቃምን ወይ ንመሰል ካልኣት ዜጋታት ክሳብ ዘይተፃብአ ንብረት ናይ ምሻጥ፣ ናይ ምውራስ ወይ ብኻልእ መንገዲ ናይ ምትሕልላፍ መሰላት ይሓውስ'ዩ።
2. ንዕላማ እዚ ዓንቀፅ «ናይ ብሕቲ ንብረት» ማለት ዝኾነ ኢትዮጵያዊ ወይ ሕጋዊ ሰብነት ዝተውሃቦም ኢትዮጵያዊ ማሕበራት ወይ ቅቡል ብዝኾኑ አገባባት ብሕጊ ብፍሉይ መንገዲ ብሓባር ወነንቲ ንብረት ክኾኑ ዝተፈቐደሎም ማሕበረሰባት ብጉልበቶም ብናይ ምምሃዝ ክእለቶም ወይ ብርእስ ማሎም

ዘጥረይዎ ጭቡጥ ዝኾነን ዘይጭበጥን ግን ደማ እሴት ዘለዎን ውፅኢት ማለት'ዩ።

3. ዋንኑት መሬትን ሃብቲ ተፈጥሮን ገጠርን ከተማን ናይ መንግስትን ህዝብን ጥራሕ'ዩ። መሬት ዘይሸየጥ፣ ዘይልወጥ ሓባራዊ ንብረት ብሄራት፣ ብሄረሰባትን ህዝብታትን ኢትዮጵያ እዩ።

4. ሓረስቶት ኢትዮጵያ መሬት ብናፃ ናይ ምርካብን ካብ መሬቶም ናይ ዘይምንቃልን መሰሎም ዝተኸበረ'ዩ። ዝርዝር ኣፈፃፀምኡ ብሕጊ ይንፀር።

5. ሰበኽ ሳግም ኢትዮጵያ ንመግሃጫን ንሕርሻን ዝጥቀሙሉ መሬት ብናፃ ናይ ምርካብ፣ ናይ ምጥቃምን ካብ መሬቶም ናይ ዘይምምዝባልን መሰል ኣለዎም። እቲ ዝርዝር ብሕጊ ይንፀር።

6. ዋንኑት መሬት ናይ ኢትዮጵያ ብሄራት፣ ብሄረሰባትን ህዝብታትን ምጻኑ ከምዘሎ ኮይኑ መንግስቲ ንሰብ ውልቀ ሃብቲ ብሕጊ ብዘውሰን

ክፍሊት ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰሎም
የኸብረሎም። እቲ ዝርዝር ብሕጊ ይገፀር።

7. ዝኾነ ኢትዮጵያዊ ብጉልበቱ፣ ወይ ብገንዘቡ ኣብ
መሬት ኣብ ዝሃንፆ ቀዋሚ ንብረት ወይ ኣብ
ዘካይዶ ቀዋሚ ምምሕያሽ ምሉእ መሰል ኣለዎ።
እዚ መሰል ናይ ምሻጥ፣ ምልዋጥ፣ ምውራስ፣
ናይ'ቲ መሬት ተጠቃምነቱ እንትቋረፅ ንብረቱ ናይ
ምልዓል፣ ዋንነቱ ናይ ምዝዋር ወይ ክፍሊት ካሕሳ
ናይ ምሕታት መሰላት ይሓውስ። ዝርዝር
ኣፈፃፀምኡ ብሕጊ ይገፀር።

8. መሰል ዋንነት ብሕታዊ ንብረት ከምዘሎ ኮይኑ
መንግስቲ ንረብሓ ህዝቢ ኣድላዩ'ዩ ኢሉ ኣብ
ዝሓመነሉ ኣቐዲሙ ተመጣጣኒ ካሕሳ ከፊሉ ነቲ
ንብረት ክወስዶ ይኸእል።

ዓንቀፅ 41

ቁጠባዊ፣ ማሕበራውን ባህላውን መሰላት

1. ዝኾነ ኢትዮጵያዊ አብ ሃገሩ አብ ዝኾነ ቁጠባዊ ምንቅስቃስ ናይ ምውፋርን ንመነባብሮኡ ዝመረፀ ስራሕ ናይ ምክያድን መሰል አለዎ።
2. ኩሉ ኢትዮጵያዊ መነባብሮኡ፣ ስርሑን ሞያኡን ናይ ምምራፅ መሰል አለዎ።
3. ኩሎም ዜጋታት ኢትዮጵያ ብገንዘብ መንግስቲ አብ ዝካየዱ ማሕበራዊ አገልግሎታት ብማዕረ ናይ ምጥቃም መሰል አለዎም።
4. መንግስቲ ጥዕና፣ ትምህርትን ካልኣት ማሕበራዊ አገልግሎታትን ንህዝቢ ንምቕራብ ቡብጊዚኡ እናወሰኸ ዝኸይድ ሃብቲ ይምደብ።
5. መንግስቲ ንጉዳኣት አካልን አእምሮን፣ ንአረጋውያንን ወለዲ ወይ ሓብሓቢ ዝሳኣኑ ህፃናትን ንምሕጋዝን እግሪ ክተኸሉ ንምግባርን

ክንዲ ዓቕሚ ቁጠባ እታ ሃገር ዘፍቅዶ ክንክን
ይገብር።

6. መንግስቲ ስራሕ ንዝሰጸኑን ንፅጉማትን ዝኸውን
ስራሕ ንምፍጣር ዝሕግዝ ፖሊሲ ይኸተል።
ከምኡ'ውን ኣብ'ቲ ዘሳልጦ ዘፈር ዕዮ ዕድል ስራሕ
ንምፍጣር ዘኸለሉ መደባት ይሕንፅፅ ፕሮጀክትታት
የካይድ።

7. ዜጋታት ጠቓሚ ስራሕ ንምርካብ ዘኸለሉም ዕድል
እናስፍሖ ምእንታን ክኸይድ መንግስቲ ኣድላዪ
ስጉምቲ ይወስድ።

8. ሓረስቶትን ሰበኽ ሳግምን ኢትዮጵያውያን
በብግዚኡ እናተመሓየሹ ዝኸይድ መነባብሮ
ምእንታን ክህልዎም ንፍርያቶም ምስ ንምህርቲ
ዘውፅእዎ መጠን ዝሳነ ዋጋ ናይ ምርካብ መሰል
ኣለዎም። መንግስቲ ቁጠባዊ፣ ማሕበራውን
ልምዓታውን ፖሊሲታት ኣብ ዝሕንፅፁሉ ጊዜ በዚ
ዕላማ ክምራሕ ኣለዎ።

9. መንግስቲ ንባህሊ፣ ታሪኽን ሓድጊን ናይ ምክንኻንን፣ ስነጥበብን ስፖርትን ክጋፋሕ ኣስተዋፅኦ ናይ ምግባርን ሓላፊነት ኣለዎ።

ዓንቀፅ 42

መሰል ሰራሕተኛታት

1. ሀ/ ሰራሕተኛታት ፋብሪካን ኣገልግሎትን፣ ሓረስቶት፣ ሰራሕተኛታት ሕርሻ፣ ካልኣት ሰራሕተኛታት ገጠር፣ ትሕቲ ዝተወሰነ ደረጃ ዝርከቡን ናይ ሰራሕ ባህሪኦም ዝፈቓደሎምን ሰራሕተኛታት መንግስቲ ኩነታት ስርሖምን ቁጠባዊ ዓቕሞምን ንምምሕያሽ ብማሕበር ናይ ምውዳብ መሰል ኣለዎም። እዚ መሰል ማሕበር ሰራሕተኛታትን ካልኣት ማሕበራትን ናይ ምውዳብ፣ ምስ ኣስራሕትን ጥቕም ምስ ዝትንክፉ ካልኣት ትካላትን ናይ ምልዛብ መሰል ይሓውስ።

ለ/ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ (ሀ) ዝተገልፁ ክፍልታት ሰራሕተኛታት ሰራሕ ጠጠው ንናይ ምባል

አድማ ሐዊሱ ቅሬትአም ናይ ምቕራብ መሰል አለዎም።

ሐ/ ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ (ሀ)ን (ለ)ን አፍልጦ ብዘረኸቡ መሰላት ንምጥቃም ዝኸለሉ ሰራሕተኛታት መንግስቲ አየኖት ምጂኖም ብሕጊ ይውሰን።

መ/ ደቂ አንስትዮ ሰራሕተኛታት ንተመሳሳሊ ስራሕ ተመሳሳሊ ክፍሊት ናይ ምርካብ መሰለን ዝተረጋገፀዮ።

2. ሰራሕተኛታት ብአግባብ ዝተወሰነ ናይ ስራሕ ጊዜ ዕረፍቲ፣ ናይ ተሃድሶ ጊዜ፣ በብጊዜኡ ምስ ክፍሊት ዝዋሃቡ ናይ ዕረፍቲ መዓልታታት፣ መሃያ ዝኸፈለሎም በዓላት ህዝቢ ከምኡ'ውን ንጥዕና ዘመቹን ሓደጋ ዘዮብፅሕን ናይ ስራሕ ከባቢ ናይ ምርካብ መሰል አለዎም።

3. ነዞም መሰላት ተግባራዊ ንምግባር ዝወፁ ሕግታት አብ'ዚ ዓንቀፅ አብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 አፍልጦ

ንዝረኸቡ መሰላት እንተይነከዩ እቶም ዝተጠቐሱ ማሕበራት ሰራሕተኛታት ብዛዕባ ዝምስረቱሉን ሓባራዊ ልዝብ ብዛዕባ ዝካየደሉን ስነስርዓት ይቐርቡ።

ዓንቀፅ 43

መሰል ልምዓት

1. ብሓፈሻ ህዝብታት ኢትዮጵያ ኮኑ ኣብ ኢትዮጵያ ዝርከቡ ብሄራት፣ ብሄረሰባትን ህዝብታትን በብመዳዮም ኩነታት ናብርኣም ናይ ምምሕያሽን ዘዋቅርፅ ዕብዮት ናይ ምርኅብን መሰል ኣለዎም።
2. ዜጋታት ኣብ ሃገራዊ ልምዓት ናይ ምስታፍ ብፍላይ ኣባል ዝኾኑሉ ማሕበረሰብ ኣብ ዝምልከቱ ፖሊሲታትን ፕሮጀክትታትን ሓሳቦም ክህቡ ናይ ምሕታት መሰል ኣለዎም።

3. መንግስቲ ብዓለምለኸ ደረጃ ዝኣሰሮም ውዕላት ኮኑ ዝገብሮም ርክባት ንዘዩቋርፅ ምዕባለ ኢትዮጵያ ዘረጋግፁ ክኾኑ ይግባእ።
4. ቀንዲ ዕላማ ምንቅስቃስ ልምዓት፣ ምዕባለን መሰረታዊ ድልዎታትን ዜጋታት ዘማልእ ይኸውን።

ዓንቀፅ 44

መሰል ከባብያዊ ድሕነት

1. ኩሎም ሰባት ዕሩይን ጥዕናውን ኣብ ዝኾነ ከባቢ ናይ ምንባር መሰል ኣለዎም።
2. ብምኸንያት መንግስቲ ዘካይዶም መደባት ዝተመዛበሉ ወይ መነባብሮኦም ዝተተንከፈ ሰባት ካብ መንግስቲ እኹል ሓገዝ ወይ ናብ ካልእ ከባቢ ናይ ምዝዋር መሰል ሓዊሱ ናይ ገንዘብ ወይ ካልእ ኣማራጺ ካሕሳ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም።

ምዕራፍ አርባዕተ
አመሰራርታ መንግስቲ
ፃንቀፅ 45

ስርዓተ መንግስቲ

ስርዓተ መንግስቲ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፖብሊክ ኢትዮጵያ ፓርላሜንታዊ'ዩ።

ፃንቀፅ 46

ክልላት ፌዴራል

1. እቲ ፌዴራላዊ መንግስቲ ብክልላት ዝተመሰረተ'ዩ።
2. ክልላት ዝምስረቱ ንኣሰፋፍራ ህዝቢ፣ ቋንቋ፣ መንነትን ፍቓድን መሰረት ብምግባር'ዩ።

ፃንቀፅ 47

አባላት እቲ ፌዴራላዊ መንግስቲ

1. አባላት ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፖብሊክ ኢትዮጵያ እዞም ዝስዕቡ እዮም።

1. ክልል ትግራይ

2. ክልል ዓፋር

3. ክልል አምሳሪ
4. ክልል አሮሚያ
5. ክልል ሶማሌ
6. ክልል ቤንሻንጉል ጉምዝ
7. ክልል ብሄራት፣ ብሄረሰባትን ህዝብታትን
ደቡብ
8. ክልል ህዝብታት ጋምቤላ
9. ክልል ህዝቢ ሃረሪ

2. አብ'ዚ ዓንቀፅ አብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 አብ ዝተዘርዘሩ ክልላት ዝነበሩ ብሄራት፣ ብሄረሰባት፣ ህዝብታት አብ ዝኾነ ግዜ ናይ ባዕሎም ክልል ናይ ምምስራት መሰል አለዎም።

3. ናይ ዝኾነ ብሄር፣ ብሄረሰብ ህዝቢ ናይ ባዕሉ ክልል ናይ ምምስራት መሰል አብ ስራሕ ዝውዕል፤

ሀ) እቲ ክልል ናይ ምምስራት ሕቶ በቲ ናይ ብሄር ብሄረሰብ ወይ ህዝቢ ቤት ምኽሪ ብክልተ ሲሶ ድምዒ

ተቆጣልነት ምርካቡ እንትረጋገፅን እቲ ሕቶ ናብ ቤት ምኽሪ እቲ ክልል ብፅሑፍ እንትቐርብ፤

ለ) እቲ ሕቶ ዝቐረበሉ ቤት ምኽሪ እቲ ሕቶ ምስ በፅሑ ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ነቲ ሕቶ ዘቐረበ ብሄር፣ ብሄረሰብ ወይ ህዝቢ ውሳኔ ህዝቢ እንተሰናድእ፤

ሐ) እቲ ክልል ናይ ምምስራት ሕቶ ብውሳኔ ህዝቢ እቲ ብሄረሰብ ወይ ህዝቢ ብዓብላላይ ድምዒ እንትድገፍ፣

መ) ቤት ምኽሪ እቲ ክልል ንስልጣኑ ነቲ ሕቶ ዘቐረበ ብሄር ብሄረሰብ ወይ ህዝቢ እንተረክብ፣

ሰ) እቲ ብውሳኔ ህዝቢ ዝፍጠር ሓዱሽ ክልል ሕቶ ምቕራብ እንተየድለዮ ብቐጥታ ኣባል ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፖብሊክ ኢትዮጵያ እንትኸውን’ዩ።

4. ኣባላት ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፖብሊክ ኢትዮጵያ ማዕረ መሰልን ስልጣንን ኣለዎም።

ዓንቀፅ 48

ለውጤ አካላልላ

1. ዶብ ክልላት ብዝምልከት ሕቶ እንተተልዲሉ እቲ ውጥጥ በቶም ዝምልከቶም ክልላት ብስምምዕ ይፍታሕ። ዝምልከቶም ክልላት እንተዘይተሰማሚዖም ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽን ንኣሰፋፍራን ድልዮትን እቲ ህዝቢ መሰረት ገይሩ ይውስን።
2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝቐረበ ጉዳይ ካብ ክልተ ዓመት ኣብ ዘይበልፅ ግዜ ብቤት ምኽሪ ፌዴሬሽን ናይ መወዳእታ ውሳኔ ይዋሃቦ።

ዓንቀፅ 49

ርእሰ ከተማ

1. ርእሰ ከተማ እቲ መንግስቲ ፌዴራል ኣዲስ ኣበባ'ዩ
2. ምምሕዳር ከተማ ኣዲስ ኣበባ ዓርሱ ንዓርሱ ናይ ምምሕዳር ምሉእ ስልጣን ይህልዎ። እቲ ዝርዝር ብሕጊ ይውሰን።

3. ምምሕዳር ከተማ አዲስ አበባ ተፀዋዕነቱ ንፌዴራል መንግስቲ ይኸውን።
4. ነበርቲ አዲስ አበባ ብመሰረት በዚ ሕገ መንግስቲ ተሓጊጉ ዘሎ ኣብ ቤት ምኽሪ ተወከልቲ ፌዴራል ይውከሉ።
5. ክልል ኦሮምያ ቀረብ ግልጋሎት ኣጠቓቕማ ሃብቲ ተፈጥሮን ዝመሳሰሉን ብዝምልከት ከምኡ'ውን አዲስ አበባ ኣብ ማእኸል ክልል ኦሮምያ ዝርከብ ብምዃኑ ንኸልቲኦም ዘተኣሳስሩ ምምሕዳራዊ ጉዳያት ኣብ ዝምልከት ፍሉይ ረብሕኡ ይኸበረሉ። እቲ ዝርዝር ብሕጊ ይውሰን።

ምዕራፍ ሐሙሽተ

አወዳድባን ምቕቕልን ስልጣን

ፃንቀፅ 50

ብዛዕባ አወዳድባ አካላት ስልጣን

1. መንግስቲ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፖብሊክ ኢትዮጵያ ብክልላት ዝተመስረተ'ዩ።
2. መንግስቲ ፌዴራልን ክልላትን ሕጊ ናይ ምውፃእ ሕጊ ናይ ምፍፃምን ናይ ዳይነትን ስልጣን ኣለዎም።
3. ናይ ፌዴራል መንግስቲ ዝለዓለ ናይ ስልጣን ኣካል ቤት ምኽሪ ተወክልቲ ህዝቢ ፌዴራል'ዩ። ተፀዋዕነቱ ድማ ንህዝቢ እዛ ሃገር'ዩ። ናይ ክልል ዝለዓለ ናይ ስልጣን ኣካል ቤት ምኽሪ እቲ ክልል'ዩ። ተፀዋዕነቱ ድማ ነቲ ዝወከሎ ህዝቢ ክልል'ዩ።
4. ክልላት ብደረጃ ክልልን ብካልኣት ኣድለይቲ ዝኾኑ ናይ ምምሕዳር ፀፍሒታትን ይውደቡ። ህዝቢ ኣብ ታሕተዎት ፀፍሒታት ምምሕዳር ብቐጥታ

ምእንታን ክሳተፍ ንታሕተዎት ፀፍሒታት እኹል ስልጣን ይዋሃብ።

5. ቤት ምክሪ ክልል ኣብ ትሕቲ ስልጣን ክልል ኣብ ዝኾኑ ጉዳያት ናይ'ቲ ክልል ሓንፃሒ ሕጊ'ዩ። ነዚ ሕገመንግስቲ መሰረት ብምግባር ናይ ባዕሉ ክልል ሕገመንግስቲ የሰናድእ፣ የፅድቕ፣ የማሓይሽ።
6. ምምሕዳር ክልል ዝለዓለ ኣካል ኣፈፃፀሚ ሕጊ እቲ ክልል'ዩ።
7. ስልጣን ዳይነት ክልል ናይ ኣብያተ ፍርዲ ጥራሕ'ዩ።
8. ስልጣን መንግስቲ ፌዴራልን ክልላትን በዚ ሕገ መንግስቲ ተወሲኑ ኣሎ። ንመንግስቲ ፌዴራል ዝተውሃበ ስልጣን ብክልላት ክኸበር ኣለዎ። ንክልላት ዝተውሃበ ስልጣን ብመንግስቲ ፌዴራል ክኸበር ኣለዎ።

9. መንግስቲ ፌዴራል በዚ ሕገ መንግስቲ ዓንቀፅ 51
አብ ዝተውሃብዎ ስልጣንን ተግባራትን ከከም
አድላይነቱ ንክልላት ብውክልና ክህብ ይኸእል።

ዓንቀፅ 51

ስልጣንን ተግባርን መንግስቲ ፌዴራል

1. ነዚ ሕገ መንግስቲ ይሕልዉ፣ ይከላኸል
2. ናይዛ ሃገር ሓፊሻዊ ቁጠባን ፖሊሲ ማሕበራዊ
ልምዓትን አመልኪቱ ስትራቴጂን ትልግን
ይሕንፀፀ፣ የፈፅም።
3. ናይ ጥዕና፣ ትምህርቲ፣ ባህልን ታሪኻዊ ሓድግን
ናይ ሳይንስን ቴክኖሎጂን ሃገር ለኸ ረቐቓታትን
መሰረታዊ መዐቀንታት ፖሊሲን ይሕንፀፀ፣
የፈፅም።
4. ናይዛ ሃገር ናይ ፋይናንስ፣ ናይ ገንዘብ ናይ ወፃኢ
ኢንቨስትመንት ፖሊሲታትን ስትራቴጂታትን
ይሕንፀፀ፣ የፈፅም።

5. ናይ መሬት፣ ሃብቲ ተፈጥሮን ሓድግታት ታሪኽን ኣጠቓቕማን ሓለዋን ኣመልኪቱ ሕጊ ይሕንፅፅ።
6. ናይ ሃገርን ህዝቢን ምክልኻልን ድሕነትን ከምኡ'ውን ንሓይሊ ፖሊስ ፌዴራል መንግስቲ ይውድብ፣ ይመርሕ
7. ንሃገራዊ ባንክ የማሓድር፣ ገንዘብ ይሕትም፣ ይልቃሕ፣ ንሸርፊ ወፃኢን ልውውጥ ገንዘብን ይቆፃፀር። ክልላት ካብ ፍልፍላት ውሽጢ ሃገር ብዛዕባ ዝልቅሑሉ ሕጊን መምርሒን የውፅእ።
8. ንፖሊሲ ዝምድናታት ወፃኢ ይውስን፣ ነቲ ፖሊሲ የፈፅም፣ ውፅኢ ዓለም ለኽ ስምምዕ ይኣስር፣ የፅድቕ።
9. መንግሥቱ ኣየር፣ ባቡር፣ ባሕሪ፣ ግልጋሎት ፖስታን ቴሌኮሙኒኬሽንን ከምኡ'ውን ንክልተ ወይ ካብ ክልተ ንላዕሊ ክልላት ዘራኽቡ ኣውራ መንገድታት የስፋሕፍሕ፣ የመሓድር፣ ይቆፃፀር።

10. ንመንግስቲ ፌዴራል ኣብ ዝተወሰኑ ፍልፍላት ኣታዊ ግብሪን ቀረፅን ይተክል፣ የመሓድር፣ ንበጀት መንግስቲ ፌዴራል የርቅኞቹ፣ የፅድቅ፣ የማሓድር።
11. ንክልተ ወይ ካብ ክልተ ንላዕሊ ክልላት ዘራኽቡ ወይ ዶብ ተሳገርቲ ዝኾኑ ሩባታትን ሃይቅታትን ኣጠቓቕማኦም ይውስን፣ የማሓድር።
12. ኣብ መንጎ ክልላት ዝግበር ርክብ ንግድን ናይ ወፃኢ ንግድን ይመርሕ ይቆፃፀር።
13. ብገንዘብ ፌዴራል መንግስቲ ዝተመሰረቱ ንሓደ ወይ ካብ ሓደ ክልል ንላዕሊ ዝሸፍኑ ትካላት ግልጋሎት የማሓድር የስፋሕፍሕ።
14. ካብ ዓቕሚ ክልል ንላዕሊ ዝኾነ ፀገም ፀጥታ እንተጋጥም ብመሰረት ሕቶ እቲ ክልል ንሓይሊ ምክልኻል እዛ ሃገር የዋፍር።
15. ኣብ'ዚ ሕገ መንግስቲ ዝሰፈሩ ፖለቲካዊ መሰላት ንምፍፃም ኣገደሽቲ ዝኾኑ ፖለቲካዊ ውድባት ከምኡ'ውን መረፃ ዝምልከቱ ሕግታት ይሕንፀፅ።

- 16. ብሓፈሻ አብ'ዛ ሃገር ኮነ አብ ውሱናት ክልላት እዛ ሃገር አዋጅ እቶ እቶ ይእውጅ፤ ነቲ አዋጅ ይስዕር።
- 17. ንሕቶ ዜግነት ይውስን።
- 18. ንጉዳይ ኤሜግሬሽንን ፓስፖርትን ናብ ሃገር ናይ መእተውን መውጫን ዛዕባታት ከምኡ'ውን ብዛዕባ ስደተኛታትን ፖለቲካዊ ዕቕባን ይውስን፣ ይመርሕ።
- 19. ናይ ምህዞን ድርሰትን መሰላት ይፈቅድ፣ ይሕልው።
- 20. ሓደ ዓይነት ስሩዕ ናይ መዐቀኒ ደረጃታትን ናይ ግዜ ቀመርን ይሕንጸዕ።
- 21. ብዛዕባ ምውናን አፅዋር ሕጊ ይሕንጸዕ።

ዓንቀፅ 52

ስልጣንን ተግባርን ክልል

- 1. በዚ ሕገ መንግስቲ ብፍሉይ ንመንግስቲ ፌዴራል ወይ ድማ ንመንግስቲ ፌዴራልን ንክልላትን ብሓባር ብንፁር ዘይተውሃበ ስልጣን ናይ ክልል ስልጣን ይኸውን።

2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተሓገገ ከምዘሎ ኮይኑ ስልጣንን ተግባርን ክልላት ነዞም ዝስዕቡ ይሓውሱ።

ሀ) ንዕላማ ዓርሰ ምምሕዳር መሰረት ዝገበረ ክልላዊ ምምሕዳር ይምስረት፣ ልዕልነት ሕጊ ዝሰፈኖ ዴሞክራሲያዊ ስርዓት ይሃንፅ፣ ነዚ ሕገ መንግስቲ ይሕሉ ይክላኸል።

ለ) ንሕገ መንግስቲ ክልላትን ካልኣት ሕግታትን ይሕንፅፅ፣ የፈፀም።

ሐ) ፖሊሲ፣ ስትራቴጂን ትልምን ቁጠባ፣ ማሕበራውን ልምዓታውን እቲ ክልል ይሕንፅፅ፣ የፈፀም።

መ) ብመሰረት በቲ መንግስቲ ፌዴራል ዝሕንፀፅ ሕጊ ንመሬትን ሃብቲ ተፈጥሮን የማሓድር።

ሰ) ኣብ ክሊ ነቲ ክልል ዝተወሰነ ፍልፍል ኣታዊ ግብርን ታክስን ይተክል፣ ይእክብ በጀት ክልል ይሰልፅ፣ የፈፀም።

ረ) ምምሕዳርን ኩነታት ስራሕን ሰራሕተኛታት እቲ ክልል ዝምልከት ሕጊ ይሕንፅፅ የፈፀም፣ ኮይኑ ግና ንሓደ መደብ ዕዮ ዘድልዩ ረቐሓታት ትምህርቲ፣ ስልጠናን ተመክሮን ምስ ሓፈሻዊ ናይ'ዛ ሃገር ረቐሓታት ዝተሳነዩ ምዃኖም ናይ ምርግጋፅ ሓላፍነት ኣለዎ።

ሸ) ንናይ'ቲ ክልል ሓይሊ ፖሊስ ይውድብ፤ ይመርሕ፤ ናይቲ ክልል ሰላምን ፀጥታን ይሕሉው።

ምዕራፍ ሸዱሽተ

ብዛዕባ ኣብያተ ምኽሪ መንግስቲ ፌዴራል

ፃንቀፅ 53

ኣብያተ ምኽሪ መንግስቲ ፌዴራል

መንግስቲ ፌዴራል ክልተ ኣብያተ ምኽሪ ይህልዉዎ፤ ንሳቶም ድማ ቤት ምኽሪ ተወክልቲ ህዝብን ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽንን እዮም።

ክፍለ ሓደ

ቤት ምክሪ ተወካዮች ህዝቢ

ግንቀፅ 54

1. አባላት ቤት ምክሪ ተወካዮች ህዝቢ አድማሳዊ፣ ናፃ፣ ቀጥተኛን ሚዛናውን ብዝኸነን ብሚሸጥራዊ ድምፅን በብሓሙሽተ ዓመት ብህዝቢ ይምረፁ።
2. አባላት ቤት ምክሪ አብ ሓደ ክልል ምርጫ ካብ መንጎ ካልኦት ተወዳደርቲ ዓብላላይ ድምፂ ዝረኽቡ ተወዳዳሪ ተግዋታይ ብዝኸነሉ አግባብ መረፃ ይምረፁ። ፍሉይ ውክልና ከምዝግቦኦም ዝእመነሎም ንኡሳን ብሂረሰባትን ህዝብታትን ብመረፃ አባል ቤት ምክሪ ተወካዮች ይኾኑ። እቲ ዝርዝር ብሕጊ ይውሰን።
3. ቁፅሪ አባላት ቤት ምክሪ ንበዝሒ ህዝብን ብፍሉይ ጠመተ ውክልና ዝዋሃቦም ንኡሳን ብሂረሰባትን ህዝብታትን መሰረት ገይሩ ካብ 550 ዘይበልፅ ኮይኑ

ካብ’ዚ ንኡሳን ብሂረሰባት ካብ 20 ዘይውሕድ መንበር ይህልዎም። እቲ ዝርዝር ብሕጊ ይሕገ።

4. ኣባላት ቤት ምኽሪ፣ ተወካልቲ መላእ ህዝቢ እዮም።

ምእዙዝነቶም ድማ፤

ሀ) ንሕገመንግስቲ

ለ) ንህዝብን

ሐ) ንሕልንኦምን ጥራሕ ይኸውን።

5. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብ ዋዕላ እቲ ቤት ምኽሪ ብሰንኪ ዝህቦ ድምፂ ወይ ርእይቶ ኣይኸሰስን። ምምሕዳራዊ ስጉምቲ ኣይውሰድን።

6. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ከቢድ ገበን እንትፍፅም ኢድ ብኢድ ክሳብ ዘይተትሓዘ ብዘይ ፍቓድ እቲ ቤት ምኽሪ ኣይታሓዝን፣ ብገበን’ውን ኣይኸሰስን።

7. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣመኔታ ዝመረፀ ህዝቢ ኣብ ዝሳኣነሉ ግዜ ብመሰረት ሕጊ ካብ ኣባልነት ቤት ምኽሪ ይውገድ።

ዓንቀፅ 55

ስልጣንን ተግባርን ቤት ምክር

ተወካዳቲ ህዝቢ

1. ቤት ምክር ተወካዳቲ ህዝቢ ብመሰረት እዚ ሕገ መንግስቲ ኣብ ክለ ንመንግስቲ ፌዴራል ዝተውሃበ ስልጣን ሕግታት ይሕንፅፅ
2. ኣብ'ዚ ዓንቀፅ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝሰፈረ ሓፈሻዊ ሕጋገ ከምዘሎ ኮይኑ ቤት ምክር ተወካዳቲ ህዝቢ ኣብ ዝስዕቡ ዛዕባታት ዝርዝር ሕጊ ይሕንፅፅ፤
 - ሀ) ኣጠቓቕቓ መሬትን ሃብቲ ተፈጥሮን ከምኡ'ውን ተሳገርቲ ዶብ ወይ ድማ ካብ ሓደ ክልል ንሓዕሊ ዘራኽቡ ፍባታትን ሃይቅታትን ብዝምልከት፤
 - ለ) ኣብ መንጐ ክልላት ዝህሉ ልውውጥ ንግዲ ከምኡ'ውን ርክብ ንግዲ ወፃኢ ብዝምልከት፤
 - ሐ) መንግስቲ ኣየር፣ ባቡር፣ ባሕሪ፣ ግልጋሎት ፖስታን ቴሌኮሙኒኬሽንን ከምኡ'ውን ክልተ ወይ

ካብ ክልተ ንላዕሊ ክልላት ዘራኽቡ ኣውራ መንገድታት ብዝምልከት፤

መ) ኣብ'ዚ ሕገ መንግስቲ ናይ ዝተሓገጉ ፖለቲካዊ መሰላት ኣፈፃፀማን ከምኡ'ውን መረፃ ብዝምልከት፤

ሰ) መሰል ዜግነት፣ ኢምግሬሽን ፓስፖርትን ናብ ሃገር መእተውን መውፅእን ጉዳያትን ከምኡ'ውን ስደተኛታትን ፖለቲካዊ ፅቕባን ብዝምልከት፤

ረ ሓደ ዓይነት ስሩዕ ናይ መዐቀኒ ደረጃን ቀመር ግዜን ብዝምልከት፤

ሸ) መሰላት ምህዞን ስነጥበብን ብዝምልከት፤

ቀ) ምውናን ኣፅዋር ብዝምልከት፡፡

- 3. ሕጊ ጉዳይ ሰራሕተኛ ይሕንፅፅ
- 4. ሕጊ ንግዲ (ኮድ) ይሕንፅፅ
- 5. ሕጊ መቕፅዒ ገበነኛ ይሕንፅፅ፡፡ እዚ ከምዘሎ፣ ክልላት ኣብቶም ብሕጊ መቕፅዒ ገበነኛ መንግስቲ ፌዴራል ዘይተሸፈኑ ዛዕባታት ሕጊ ናይ ምሕንፃፅ ስልጣን ይህልዎም፡፡

6. ሓደ ቁጠባዊ ማሕበረሰብ ንምፍጣር ብመንግስቲ ፌዴራል ሕጊ ክሕንፀፀሎም ከምዝግባእ ብቤት ምኽሪ ፌዴሬሽን ዝተኣመነሎም ሕግታት ፍትሃ ብሂር ይሕንፀፀ::

7. ኣወዳድባ መንግስቲ ፌዴራል፣ ምክልኻል ሃገርን ህዝብን፣ ሓይሊ ድሕነትን ፖሊስን ይውስን:: ኣብ ኣፈፃፀማ ስራሕ ንመሰረታዊ ሰብኣዊ መሰላት ዜጋታትን ንድሕነት ሃገርን ዝትንክፉ ዛዕባታት እንትጋጥሙ የፃርይ፣ ኣድላዪ ስጉምቲ ክውሰዱ ይገብር::

8 ብመሰረት እቲ ኣብ ዓንቀፅ 93 ዝተሓገገ፣ ኣዋጅ እቶ እቶ ይእውጅ፣ ኣፈፃፀሚ ሕጊ ንዝሕንፀዎ ኣዋጅ እቶ እቶ ተመልኪቱ ይውስን::

9. ብመሰረት ቤት ምኽሪ ሚኒስትራት ዘቕርቡሉ ረቂቕ ሕጊ፣ ኣዋጅ ኩናት ይእውጅ::

10. ናይ'ዛ ሃገር ፖሊሲን ስትራቴጂን ሓፈሻዊ ቁጠባ፣ ማሕበራዊ፣ ልምዓት ከምኡ'ውን ፖሊሲ ፋይናንስን

ገንዘብን የፅድቅ፣ ገንዘብ፣ ምምሕዳር ሃገራዊ ባንክ፣ ሸርፊ ወጻኢን ልውውጥን ብዝምልከት ዝርዝር ሕጊ ይሕንፅ፡፡

11. ኣብ ክሊ ንመንግስቲ፣ ፌዴራል ዝተወሰነ ፍልፍል ኣታዊ ግብርን ታክስን ይተክል፣ በጀት መንግስቲ ፌዴራል የፅድቅ፡፡

12. ኣፈፃፀሚ ሕጊ ዝኣሰርም ውዕላት ስምምዕ ዓለምለኽ የፅድቅ፡፡

13. ንሽመት ዳያኑ ኣብያተ ፍርዲ፣ ኣባላት ቤት ምክር ሚኒስትራት፣ ኮሚሽነራት፣ ዋና ኦዲተራት ከምኡ'ውን ሽመቶም ብቤት ምክር ክፀድቅ ናይ ዝግበእም ሽመት ካልኣት ሰበስልጣን የፅድቅ፡፡

14. ኮሚሽን ሰብኣዊ መሰል ይምስርት፣ ስልጣንን ተግባሩን ብሕጊ ይውሰን፡፡

15. ትካል ሓባሲ ንብዓት ይምስርት፣ ነቲ ትካል ዝመርሑ ኣባላት ይመርፅ፣ ይስይም፡፡ ስልጣንን ተግባሩን ብሕጊ ይውሰን፡፡

16. ኣብ ዝኾነ ክልል ሰብአዊ መሰላት እንትጣሓሱን እቲ ክልል ነቲ ተግባር ክገትእ እንተዘይክኢሉን ብናይ ባዕሉ ተበግሶን ብዘይ ፍቓድ እቲ ክልልን ኣድላዩ ስጉምቲ ክውሰድ ንሓበራዊ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽንን ቤት ምኽሪ ተወካልትን የቕርብ፤ ብመሰረት ዝዋሃብ ውሳኔ ንቤት ምኽሪ እቲ ክልል መምርሒ የውርድ።

17. እቲ ቤት ምኽሪ ንቐዳማይ ሚኒስትርን ካልኣት ሰበስልጣን መንግስቲ ፌዴራልን ንሕቶ ናይ ምፅዋዕን ኣሰራርሓ ኣፈፃፀሚ ሕጊ ናይ ምምርማርን ስልጣን ኣለዎ።

18. ኣባላት ቤት ምኽሪ ንኣፈፃፀሚ ሕጊ ኣብ ዝተውሃበ ዝኾነ ስልጣን ንምዝርራብ ብሓደ ሲሶ ድምዒ እንትሓቱ እቲ ቤት ምኽሪ ይመያየጥ። እቲ ቤት ምኽሪ ኣብ'ቲ ዛዕባ ናይ ምዝታይን ኣድላዩ ዝመሰሎ ስጉሚ ናይ ምውሳድን ስልጣን ኣለዎ።

19. ነቲ ቤት ምኽሪ ዝመርሑ ኣፈ ጉባኤን ምኽትል ኣፈጉባኤን ይመርፅ፤ ንስራሕቲ እቲ ቤት ምኽሪ ዘድልዩ ቀዋሚን ጊዚያውን ኮሚቴታት ይምስርት።

ዓንቀፅ 56

ፖለቲካዊ ስልጣን

ኣብ'ቲ ቤት ምኽሪ ዓብላላይ መንበር ዝረኽበ ፖለቲካዊ ውድብ ወይ ዝተላፈኑ ውድባት፣ ኣፈፀፀሚ ሕጊ መንግስቲ ፌዴራል ይምስርት /ይምስርቱ፤ ይመርሕ/ይመርሑ።

ዓንቀፅ 57

ብዛዕባ ምፅዳቕ ሕጊ

እቲ ቤት ምኽሪ ዘትዩ ዝተሰማመዑ ሕጊ ንፊርማ ናይ'ዛ ሃገር ፕሬዚዳንት ይቐርብ፤ እቲ ፕሬዝዳንት ኣብ ውሽጢ ዓሰርተ ሓሙሽተ መዓልቲ ይፍርም። እቲ ፕሬዚዳንት ኣብ ውሽጢ ዓሰርተ ሓሙሽተ መዓልቲ እንተዘይፈሪመ እቲ ሕጊ ኣብ ስራሕ ይውዕል።

ዓንቀፅ 58

አኼባን ዘበን ስራሕን እቲ ቤት ምኽሪ

1. ልዕሊ ፍርቂ አባላት እቲ ቤት ምኽሪ እንተተረኹቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን
2. ስራሕ ግዜ እቲ ቤት ምኽሪ ካብ መወዳእታ ሰሙን መስከረም ክሳብ ሰላሳ ሰነ እዩ፤ ኣብ መንጎ እቲ ቤት ምኽሪ ኣብ ዝውስኖ ግዜ ናይ ሓደ ወርሒ ዕረፍቲ ይህልዎ።
3. ቤት ምኽሪ ተወክልቲ ንሓሙሽተ ዓመት'ዩ ዝምረፅ፤ ናይ ስራሕ ዘበኑ ቅድሚ ምውድኡ ቅድሚ ሓደ ወርሒ ሓዱሽ መረፃ ተኻይዶ ይፍፀም።
4. እቲ ቤት ምኽሪ ኣብ ዕረፍቲ ኣብ ዝኾነሉ ግዜ ኣፈ ጉባኤ እቲ ቤት ምኽሪ አኼባ ክፀውዕ ይኸእል'ዩ። ካብ አባላት እቲ ቤት ምኽሪ ልዕሊ ፍርቂ አኼባ ክፀዋዕ እንተሓተቶም እቲ ኣፈ ጉባኤ አኼባ ናይ ምፅዋዕ ግዴታ ኣለዎ።

5. አኼባታት ቤት ምክሪ ተወካዮች ብግል፣ ይካዩዱ፤ ኮይኑ ግና ብላገት እቲ ቤት ምክሪ ወይ ብአፈፃፀሚ ሕገ ፌዴራል ዕው አኼባ ክግበር እንተተሓተቱን ብልዕሊ ፍርቂ ኣባላት እቲ ቤት ምክሪ እንተተደገፉን ዕው አኼባ ክግበር ይከኣል።

ግንቀፅ 59

ውሳኔታትን ስሪታት ስነስርዓትን

ቤት ምክሪ

1. በዚ ሕገ መንግስቲ ብንፁር ክሳብ ዘይተሓገገ ኩሎም ውሳኔታት ዝዓልቡ ብዓብላላይ ድምፂ ኣባላት ቤት ምክሪ እዮም።
2. እቲ ቤት ምክሪ ብዛዕባ ኣሰራርሑኡን ብዛዕባ ከይዲ ኣተሓናንፃ ሕግን ስሪታት የውፅእ።

ግንቀፅ 60

ብዛዕባ ምብታን እቲ ቤት ምክሪ

1. ዘበን ስልጣን እቲ ቤት ምክሪ ቅድሚ ምውድኡ ሓዱሽ መረፃ ምክያድ እንተኣድልዩ እቲ ቀዳማይ

ሚኒስትር ነቲ ቤት ምክሪ ኣፍቂዱ እቲ ቤት ምክሪ ክብተን ክገብር ይኸእልዮ።

2. ተላፊኖም መንግስታዊ ስልጣን ዝሓዙ ፖለቲካዊ ውድባት ልፍንቶም ፈሪሱ ኣብ'ቲ ቤት ምክሪ ዝነበሮም ዓብላላይነት ዝላኡ እንተኾይኖም ቤት ምክሪ ሚኒስትራት ተበቲኑ ኣብ ቤት ምክሪ ተወክልቲ መንበር ብዘለዎም ፖለቲካዊ ውድባት ካልእ ናይ ልፍንቲ መንግስቲ ኣብ ውሽጢ ሓደ ሰሙን ንምምስራት ምእንታን ክከኣል እቲ ፕሬዚዳንት ንፖለቲካዊ ውድባት ይዕድም። እቶም ፖለቲካዊ ውድባት ሓዱሽ መንግስቲ ንምምስራት ወይ ነቲ ዝነበረ ልፍንቲ ንምቕፃል እንተዘይኸኣሎም እቲ ቤት ምክሪ ተበቲኑ ሓዱሽ መረፃ ይግበር።

3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ወይ 2 እቲ ቤት ምክሪ እንተተበቲኑ ካብ ሽዱሽተ ወርሒ ኣብ ዘይነውሐ ግዜ ሓዱሽ መረፃ ክግበር ኣለዎ።

4. እቲ መረፃ ምስተዛዘመ ኣብ ውሽጢ ሰላሳ መዓልቲ እቲ ሓዱሽ ቤት ምኽሪ ተወክልቲ ስርሑ ይጅምር።
5. ቤት ምኽሪ ተወክልቲ ህዝቢ ምስተበተነ ነታ ሃገር ዝመርሕ እቲ ስልጣን ሓዙ ዝፀንሐ ፖለቲካዊ ውድብ ወይ ልፍንቲ ፖለቲካዊ ውድባት ንመዓልታዊ ዕዮ መንግስቲ ካብ ምስላጥን መረፃ ካብ ምክያድን ወፃኢ ሓደሽቲ ኣዋጃት፣ ስሪታትን ሕጋዊታትን ምሕንፃፅ ወይ ነባር ሕጋታት ምስዓርን ምምሕያሽን ኣይከኣልን።

ክፍሊ ክልተ

ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽን

ዓንቀፅ 61

ኣባላት ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽን

1. ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽን ኣባል መንግስቲ ፌዴራል ኣብ ዝኾኑ ክልላት ዝነብሩ ብሄራት፣ ብሄረሰባትን ህዝብታትን ዝልእኹዎም ኣባላት ዝውከሉሉ ቤት ምኽሪ እዩ።

2. ነፍሱ ወከፍ ብሄር፣ ብሄረሰብ፣ ህዝቢ እንተወላደ ሓደ ተወካሊ ይህልዎ፤ ብተወሳኝ ናይ'ቲ ብሄር ወይ ብሄረሰብ ሓደ ሚልዮን ህዝቢ ሓደ ተወሳኝ ተወካሊ ይህልዎ።
3. አበላት ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽን ብአብያተ ምኽሪ ክልላት ይምረፁ፤ አብያተ ምኽሪ ክልላት ባዕልቶም ወይ ብቐጥታ ብህዝቢ ክምረፁ ብምግባር አባል ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽን ክውከል ይገብሩ።

ዓንቀፅ 62

ስልጣንን ተግባርን ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽን

1. እቲ ቤት ምኽሪ ንሕገ መንግስቲ ናይ ምትርጓም ስልጣን ይህልዎ።
2. ጉባኤ መርማሪ ጉዳያት ሕገመንግስቲ ይውድብ
3. ክሳብ ምንፃል አብዘሎ መሰል ዓርሰ ውሳኔ ብሄራት፣ ብሄረሰባትን ህዝብታትን አመልኪቶም አብ ዝለዓሉ ሕቶታት ብመሰረት እቲ ሕገ መንግስቲ ይውስን።

4. አብዚ ሕገመንግስቲ ዝተሓገገ ማዕርነት ህዝብታትን አብ ምፍቕቕድ ዝተመስረተ ሓድነት ህዝብታትን ሱር ክሰድድን ከምዕብልን ይገብር።
5. ምስ ቤት ምኽሪ ተወከልቲ ብሓባር ንዝተውሃብዎ ስልጣናት ይፍፅም።
6. አብ መንጎ ክልላት ንዝፍጠሩ ውጥጣት መፍትሒ ይእልሽ።
7. ናይ ሓባር ኣታዊታት ክልላትን መንግስቲ ፌዴራልን ኮይኖም ዝተወሰኑ አብ መንጎ ክልቲኦም ዝመቓቓሉ ከምኡ'ውን መንግስቲ ፌዴራል ንክልላት ድጎማ ዝህበሉ ቀመር ይውስን።
8. ብቤት ምኽሪ ተወከልቲ፣ ሕጊ ክሕንፀፀሉም ዝግበእም ዛዕባታት ፍትሃ ብሄር ይንፀር።
9. ዝኾነ ክልል ነዚ ሕገ መንግስቲ ብምጥሓስ ንሕገመንግስታዊ ስርዓት አብ ሓደጋ እንተወዲቁዎ መንግስቲ ፌዴራል ኢዩ ከእቱ ይእዘዝ።

10. ዝተፈላለዩ ቀዋምን ግዚያውን ኮሚቴታት እቲ ቤት ምክሪ የቐውም።

11. እቲ ቤት ምክሪ ናይ ባዕሉ ኣፈጉባኤን ምክትል ኣፈጉባኤን ይመርፅ፤ ናይ ባዕሉ ኣፈፃፅማ ዕዮን ውሽጣዊ ስሪት ምምሕዳርን ይቐርፅ።

ዓንቀፅ 63

መሰል ኣባላት ቤት ምክሪ ፌዴሬሽን

1. ዝኾነ ኣባል ቤት ምክሪ ፌዴሬሽን ኣብ ዝኾነ ዋዕላ እቲ ቤት ምክሪ ብሰንኪ ዝህቦ ርእይቶ ወይ ድምዒ ኣይክሰስን፤ ምምሕዳራዊ ስጉሚ'ውን ኣይውሰዶን።

2. ዝኾነ ኣባል ቤት ምክሪ ፌዴሬሽን ከቢድ ገበን እንትፍፅም ኢድ ብኢድ ክሳብ ዘይተትሓዘ ብዘይ ፍቓድ እቲ ቤት ምክሪ ኣይታሓዝን ብገበን'ውን ኣይክሰስን።

ዓንቀፅ 64

ውሳኔታትን ስሪታት ስነስርዓትን

1. ምልአተ ጉባኤ ቤት ምክሪ ፌዴሬሽን ዝረጋገፀ ክልተ ሲሶ ኣባላት እንተተረኺቦም እዩ። ዝኾነ ውሳኔ ዝሓልፍ ኣብ'ቲ ዋዕላ ብናይ ዝተረኸቡ ልዕሊ ፍርቂ ኣባላት ድምዒ እንትድገፍ ጥራሕ'ዩ።
2. ኣባላት ድምዒ ክህቡ ዝኸእሉ ብኣካል እንትርከቡ ጥራሕ'ዩ።

ዓንቀፅ 65

ብዛዕባ በጀት

ቤት ምክሪ ፌዴሬሽን ንበጀቱ ናብ ቤት ምክሪ ተወከልቲ ህዝቢ ኣቕሪቡ የወስን።

ዓንቀፅ 66

ስልጣን ኣፈጉባኤ ቤት ምክሪ

1. ኣፈ ጉባኤ ቤት ምክሪ ፌዴሬሽን ንኣኼባታት እቲ ቤት ምክሪ ይመርሕ።

2. ነቲ ቤት ምኽሪ ወኪሉ ንሓፈሻዊ ዕዮ ምምሕዳር ይመርሕ።

3. እቲ ቤት ምኽሪ ኣብ ልዕሊ ኣባላቱ ንዝወሰኖ ናይ ዲስፕሊን ስጉሚ የፈፅም።

ዓንቀፅ 67

ኣኼባን ዘበን ስራሕን

1. ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽን እንተዋሓደ ኣብ ዓመት ክልተ ጊዜ ይእከብ።

2. ዘበን ስራሕ ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽን ሓሙሽተ ዓመት ይኸውን።

ዓንቀፅ 68

ኣብ ክልቲኡ ኣብያተ ምኽሪ ኣባል ምኃን ዘይከኣል ብዛዕባ ምኃኑ

ዝኾነ ሰብ ኣብ ሓደ ጊዜ ኣባል ቤት ምኽሪ ተወክልቲ ህዝብን ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽንን ክኸውን ኣይከኣልን።

ምዕራፍ ሸውዓተ

ብዛዕባ ፕሬዝዳንት ሪፖብሊክ

ዓንቀፅ 69

እቲ ፕሬዚዳንት ርእሰ ሃገር ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፖብሊክ ኢትዮጵያ እዩ።

ዓንቀፅ 70

አሰያይማ ፕሬዚዳንት

1. ንፕሬዚዳንትነት ሕፁይ ናይ ምቕራብ ስልጣን ናይ ቤት ምክሪ ተወካዳቲ ህዝቢ'ዩ።
2. እቲ ዝቐረበ ሕፁይ ኣብ ኣባራዊ ዋዕላ ቤት ምክሪ ተወካዳቲ ህዝቢን ቤት ምክሪ ፌዴሬሽንን ብኸልተ ሲሶ ድምዒ እንተተደገፉ ፕሬዚዳንት ይኸውን።
3. ኣባል ቤት ምክሪ ንፕሬዚዳንት ኮይኑ እንተተመሪፁ ነቲ ዝተወከለሉ መንበር ይለቅቕ።
4. ዘበን ዕድ እቲ ፕሬዚዳንት ሽዱሽተ ዓመት ይኸውን። ኣደ ሰብ ካብ ክልተ ግዜ ንላዕሊ ንፕሬዚዳንትነት ክምረፅ ኣይከእልን።

5. መረፃ እቲ ፕሬዚዳንት ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ምስፀደቕ ስርሑ ቅድሚ ምጅማሩ እቲ ሓበራዊ ዋዕላ ኣብ ዝውስኖ ግዜ ኣብ ቅድሚ እቲ ዋዕላ ነዚ ሕገመንግስትን ንህዝቢ ኢትዮጵያን ተአማንነቱ ብዝሰዕቡ ቃላት ይገልፅ።

«ኣነ-----ሎማንነቲ ፕሬዚዳንት ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፖብሊክ ኢትዮጵያ ብምዃን ስርሓይ እንትጅምር ዝተሸከምኸዎ ዝለዓለ ሓላፍነት ብተአማንነት ንምፍፃም ቃል ይአቱ።»

ዓንቀፅ 71

ስልጣንን ተግባርን ፕሬዚዳንት

1. ንሓበራዊ ዓመታዊ ዋዕላ ቤት ምክሪ ተወካልቲ ህዝቢን ቤት ምክሪ ፌዴሬሽንን ይኸፍት።
2. ብመሰረት እዚ ሕገ-መንግስቲ ቤት ምክሪ ተወካልቲ ህዝቢ ዘፀደቐኛም ሕግታትን ዓለም ለኽ ስምምዕን ብነጋሪት ጋዜጣ ይእውጅ።

3. ብቸዳማይ ሚኒስትር ዝሕረዩ ነዛ ሃገር ኣብ ሃገራት ወፃኢ ዝውክሉ ኣምባሳደራትን ካልኣት ልኡኻትን ይሸይም።
4. ደብዳቤ ሽመት ናይ ወፃኢ ሃገር ኣምባሳደራትን ፍሉይ ልኡኻትን ይቕበል።
5. ብመሰረት ሕጊ ኒሻናትን ሽልማታትን ይህብ።
6. ብመሰረት ብሕጊ ዝተወሰነ ብቸዳማይ ሚኒስትር ዝቐርብ ዝለዓለ መዓርግ ውትድርና ይህብ።
7. ብመሰረት ሕጊ ይቕረታ ይገብር።

ምዕራፍ ሸሞንተ

ኣፈፃሚ ሕጊ

ዓንቀፅ 72

ብዛዕባ ስልጣን ኣፈፃምነት

1. ዝለዓለ ናይ ኣፈፃምነት ስልጣን መንግስቲ ፌዴራል ዝተውሃበ ንቸዳማይ ሚኒስትርን ንቤት ምክሪ ሚኒስትራትን እዩ።

2. ቀዳማይ ሚኒስትርን ቤት ምክሪ ሚኒስትራትን ተፀዋዕነቶም ንቤት ምክሪ ተወካዮቲ ህዝቢ'ዩ። ኣባላት ቤት ምክሪ ሚኒስትራት ኣብ ናይ መንግስቲ ዕዮ ብሓባር ኣብ ህዝብዎ ውሳኔ ናይ ሓባር ሓላፍነት ኣለዎም።
3. ብኻልእ ኣግባብ ክሳብ ዘይተወሰነ ብመሰረት እዚ ሕገ መንግስቲ ዘበን ዕዮ ቀዳማይ ሚኒስትር ዘበን ዕዮ ቤት ምክሪ ተወካዮቲ'ዩ።

ዓንቀፅ 73

ኣሲያይማ ቀዳማይ ሚኒስትር

1. ቀዳማይ ሚኒስትር ካብ መንጐ ኣባላት ቤት ምክሪ ተወካዮቲ ህዝቢ ይምረፅ።
2. ኣብ ቤት ምክሪ ተወካዮቲ ህዝቢ ዓብላላይ መንበር ዝረኽበ ፖለቲካዊ ውድብ ወይ ዝረኽቡ ፖለቲካዊ ውድባት መንግስታዊ ስልጣን ይርከብ/ይርከቡ።

ዓንቀፅ 74

ስልጣንን ተግባርን ቀዳማይ ሚኒስትር

1. ቀዳማይ ሚኒስትር ርእሰ ምምሕዳር እዛ ሃገር፣ አካባቢ ቤት ምክሪ ሚኒስትራትን ዋና አዛዚ ሓይልታት ከኑናትን'ዩ።
2. ቀዳማይ ሚኒስትር ካብ አባላት ክልቲኡ አብያተ ምክሪ ወይ ብቕዓት ካብ ዘለዎም ካልኣት ሰባት ዝሓርዮም አባላት ቤት ምክሪ ሚኒስትራት ናብ ቤት ምክሪ ተወከልቲ ህዝቢ ብሕፁይነት ኣቕሪቡ ሸመቶም የፅድቕ።
3. ቤት ምክሪ ተወከልቲ ህዝቢ ዝሕንፅዎም ሕግታት፣ ፖሊሲታት፣ መምርሒታትን ውሳኔታትን ተግባራዊ ምዃኖም ይከታተል፣ የረጋግፅ።
4. ንቤት ምክሪ ሚኒስትራት ይመርሕ፣ የተሓባብር፣ ይውክል።

5. ንኣፈፃፀማ ቤት ምኽሪ ሚኒስትራት ዘውፅአም ፖሊሲታት ስሪታት፣ መምርሒታትን ውሳኔታትን ይክታተል።
6. ንፖሊሲ ወፃኢ ናይዛ ሃገር ብላዕላዊይነት ይመርሕ።
7. ንኮሚሽነራት፣ ፕሬዚዳንትን ምኽትል ፕሬዚዳንትን ፌዴራል ላዕለዊ ቤት ፍርዲን ንዋና ኦዲተርን ሓርዶ ሸመቶም ኣብ ቤት ምኽሪ ተወከልቲ ህዝቢ የፅድቕ።
8. ንኣፈፃፀማ ዕዮን ብቕዓትን እቲ ምምሕዳር ይቆፃፀር፣ ኣድላዪ ዝኾነ ናይ እርማት ስጉሚ ይወስድ።
9. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2ን 7ን ካብ ዝተዘርዘሩ ወፃኢ ዝኾኑ ዝለዓሉ ናይ መንግስቲ ናይ ሲቭል ሸመታት ይህብ።
10. ብመሰረት ቤት ምኽሪ ተወከልቲ ህዝቢ ዝሕንፅፅ ሕገ ወይ ዝህቦ ውሳኔ ኒሻናትን ሸልማታትን ናብ ፕሬዚዳንት ኣቕሪቡ የውህብ።

11. ብዛዕባ ኩነታት ሃገር፣ ብመንግስቲ ብዛዕባ ዝተፈፀሙ ተግባራትን ብዛዕባ ናይ መፃኢ ትልምታትን ንቤት ምኽሪ ተወከልቲ ህዝቢ ቡብግዚኡ ፀብፃብ የቕርብ።
12. በዚ ሕገ መንግስትን ብኻልኣት ሕግታትን ዝተነፀሩ ካልኣት ተግባራት የሳልጥ።
13. ነዚ ሕገ መንግስቲ የኸብር ክኸበር ይገብር።

ዓንቀፅ 75

ብዛዕባ ምኽትል ቀዳማይ ሚኒስትር

1. ምኽትል ቀዳማይ ሚኒስትር
 - ሀ/ ብቐዳማይ ሚኒስትር ተነጻሮም ዝዋሃብዎ ተግባራት የሳልጥ፤
 - ለ/ ቀዳማይ ሚኒስትር ኣብ ዘይነብረሉ ጊዜ ተኪኡዎ ይሰርሕ።
2. ምኽትል ቀዳማይ ሚኒስትር ተፀዋዕነቱ ንቐዳማይ ሚኒስትር ይኸውን

ዓንቀፅ 76

ቤት ምክሪ ሚኒስትራት

1. ቤት ምክሪ ሚኒስትራት ቀዳማይ ሚኒስትር፣ ምክትል ቀዳማይ ሚኒስትር፣ ሚኒስትራትን ብመሰረት ብሕጊ ዝውሰን ካልኣት ኣባላትን ዝሓቕፈ ቤት ምክሪ'ዩ።
2. ቤት ምክሪ ሚኒስትራት ተፀዋዕነቱ ንቐዳማይ ሚኒስትር'ዩ።
3. ቤት ምክሪ ሚኒስትራት ንዝውስኖ ውሳኔ ንቤት ምክሪ ተወክልቲ ህዝቢ ተፀዋዒ'ዩ።

ዓንቀፅ 77

ስልጣንን ተግባርን ቤት ምክሪ ሚኒስትራት

1. ቤት ምክሪ ሚኒስትራት ብቤት ምክሪ ተወክልቲ ህዝቢ ዝተሓንፀፁ ሕግታትን ዝተውሃቡ ውሳኔታትን ብተግባር ምትርጓሞም የረጋግፅ፣ መምርሒታት የውርድ።

2. አወዳድባ ሚኒስቴራታትን ብቸጥታ ንቤት ምክሪ ሚኒስትራት ተፀዋዒ ዝኾኑ ካልኣት መንግስታዊ ኣካላትን ይውስን፣ ንዕዮኦም የተሓባብር፣ ይመርሕ።
3. ንዓመታዊ በጀት መንግስቲ ፌዴራል የሰናድእ ንቤት ምክሪ ተወከልቲ ህዝቢ የቕርብ ምስፀደቕ ተግባራዊ ምዃኑ የረጋግፅ።
4. ንተግባራውነት ፖሊሲ ገንዘብን ፋይናንስን የረጋግፅ፣ ንሃገራዊ ባንክ የመሓድር፣ ገንዘብ ይሕትም፣ ካብ ውሽጢ ሃገርን ካብ ወፃኢን ይልቃሕ፣ ንሸርፊ ወፃኢን ልውውጥ ገንዘብን ይቆፃፀር።
5. መሰላት ምህዞን ስነ ጥበብን ክኸበሩ ይገብር።
6. ፖሊሲታትን ስትራቴጂታትን ቁጠባ፣ ማሕበራውን ልምዓትን ይቕርፅ፣ የፈፀም።
7. ሓደ ዓይነት ስሩፅ ናይ መዐቀኒ ደረጃታትን ቀመር ግዜን ይሕንፅፅ።
8. ንፖሊሲ ዝምድናታት ወፃኢ እዛ ሃገር ይሕንፅፅ፣ የፈፀም።

- 9. ሕግን ስርዓትን ዝተኸበረ ምዃኑ የረጋግፅ።
- 10. ኣዋጅ እቶ እቶ ይእውጅ፤ ኣብ ውሽጢ በዚ ሕገ መንግስቲ ዝተሓገገ ገደብ ግዜ ነቲ ዝተኣወጀ ኣዋጅ እቶ እቶ ናብ ቤት ምክሪ ተወከልቲ ኣቕረቡ የፅድቑ።
- 11. ንዛዕባታት ኩናት ሓዊሱ ኣብ ዝኾነ ዛዕባታት ረቂቕ ሕጊ ኣሰናዲኡ ናብ ቤት ምክሪ ተወከልቲ ህዝቢ የቕርብ።
- 12. ቤት ምክሪ ተወከልቲ ህዝቢን ቀዳማይ ሚኒስትርን ዝህብዎ ካልኣት ተግባራት የሳልጥ።
- 13. ብመሰረት ቤት ምክሪ ተወከልቲ ህዝቢ ዝህቦ ስልጣን ስሪታት የውፅእ።

ምዕራፍ ትሸዓተ

ብዛዕባ ኣመስራርታን ስልጣንን ኣብያተ ፍርዲ

ፃንቀፅ 78

ብዛዕባ ናፃ ኣካል ዳይነት

1. ናፃ ኣካል ዳይነት በዚ ሕገ መንግስቲ ተመስራቱ ኣሎ።
2. ዝለዓለ ኣካል ዳይነት መንግስቲ ፌዴራል ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ፌዴራል እዩ። ቤት ምኽሪ ተወካይቲ ህዝቢ ኣድላዩ ኮይኑ ኣብ ዝረኸቦ ግዜ ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ፌዴራልን ቀዳማይ ቤት ፍርዲ ፌዴራልን ኣብ መላእ ሃገር ወይ ድማ ኣብ ክፋል ክቐውም ብኸልተ ሲሶ ድምዒ ክውስን ይኸእል። ብኸምዚ እንተዘይተወሲኑ ስልጣን ማእኸላይን ቀዳማይን ኣብያተ ፍርዲ ፌዴራል ንኣብያተ ፍርዲ ክልላት ተዋሂቡ ኣሎ።

3. ክልላት፣ ላዕሊዎይ አብያተ ፍርዲ ክልል፣ ማእኸላይ አብያተ ፍርዲ ክልልን ቀዳማይ አብያተ ፍርዲ ክልልን ይህልዎም። እቲ ዝርዝር ብሕጊ ይውሰን።
4. ንስልጣን ዳይነት ካብ ስሩዕ አብያተ ፍርዲ ወይ ድማ ብሕጊ ስልጣን ዳይነት ካብ ዝተውሃቦ ትካል ዘግልስ፣ ብሕጊ ንዝትሓገገ ስርዓት ዳይነት ዘይኸተል ፍሉይ ቤት ፍርዲ ወይ ጊዜያዊ ቤት ፍርዲ ኣይምስረትን።
5. ቤት ምክሪ ተወካይቲ ህዝብን አብያተ ምክሪ ክልላትን ብመሰረት ዓንቀፅ 34 ንኡስ ዓንቀፅ 5 ሃይማኖታውን ባህላውን አብያተ ፍርዲ ክምስርቱ ወይ ኣፍልጦ ክህቡ ይኸእሉ። እዚ ሕገ መንግስቲ ቅድሚ ምፅዳቕ ብመንግስቲ ኣፍልጦ ረኺቦም ክስረሓሎም ዝፀንሑ ሃይማኖታውን ባህላውን አብያተ ፍርዲ ብመሰረት እዚ ሕገ መንግስቲ ኣፍልጦ ረኺቦም ይውደቡ።

ዓንቀፅ 79

ስልጣን ዳይነት

1. ኣብ ፌዴራል ኮነ ኣብ ክልል ስልጣን ዳይነት ናይ ኣብያተ ፍርዲ ጥራሕ'ዮ።
2. ኣብ ዝኾነ ደረጃ ዝርከብ ኣካል ዳይነት ካብ ዝኾነ መንግስታዊ ኣካል፣ ካብ ዝኾነ በዓል ስልጣን ኮነ ካብ ዝኾነ ካልእ ተፅእኖ ናፃ'ዮ።
3. ዳያኑ ንናይ ዳይነት ተግባሮም ብምሉእ ናፅነት የሳልጡ። ካብ ብሕጊ ወፃኢ ብካልእ ኣግባብ ኣይምርሑን።
4. ዝኾነ ዳይና ብዘይካ በቶም ኣብ ዝስዕብ ሰፊሮም ዘለዉ ኣገባባት፣ ብሕጊ ዝተወሰነ ናይ ጡረታ ዕድምኡ ቅድሚ ምብፅሑ ብዘይ ፍቓዱ ካብ ናይ ዳይነት ስርሑ ኣይላዓልን።

ሀ/ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ብመሰረት ሕጊ ዲስፕሊን ዳያኑ፣ ጥፍኣት ፈፂሙ ወይ ጉልሂ

ዝኾነ ዋሕዲ ክእለትን ሰለጤንን ኣለዎ ኢሉ እንትውስን፤ ወይ

ለ/ ብምኽንያት ሕማም ዕማሙ ብኣግባቡ ከሳልጥ ኣይኸእልን ኢሉ እንትውስንን፤

ሐ/ ውሳኔ እቲ ጉባኤ ብቤት ምኽሪ ተወከልቲ ህዝቢ ወይ ብኣብያተ ምኽሪ ክልላት ብልዕሊ ፍርቂ ድምፂ እንትፀድቕ፡፡

- 5. ናይ ዝኾነ ዳይና ጡረታ መውፅኢ ጊዜ ኣይናዋሕን፡፡
- 6. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ፌዴራል ንኣካል ዳይነት መንግስቲ ፌዴራል ዘማሓድረሉ በጀት ንቤት ምኽሪ ተወከልቲ ህዝቢ ኣቕሪቡ የወስን፤ እንትፍቀድ ነቲ በጀት የማሓድር፡፡
- 7. በጀት ኣካላት ዳይነት ክልላት ብብኣብያተ ምኽሪ ክልላት ይምደብ፡፡ ቤት ምኽሪ ተወከልቲ ህዝቢ ንስልጣን ዳይነት ማእኸላይን ቀዳማይን ኣብያተ ፍርዲ ፌዴራል ደሪቦም ንዝሰርሑ ላዕለዋይ ኣብያተ

ፍርዲ ክልላትን ማእኸላይ ኣብያተ ፍርዲ ክልላትን ናይ በጀት መካካላሲ ይህብ።

ዓንቀፅ 80

ጣምራ ተልእኾን ስልጣንን

ኣብያተ ፍርዲ

1. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ፌዴራል ኣብ ዛዕባታት ፌዴራል ላዕለዋይን ናይ መወዳእታን ስልጣን ዳይነት ይህልዎ።
2. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ክልል ኣብ ዛዕባታት ክልል ላዕለዋይን ናይ መወዳእታን ስልጣን ዳይነት ይህልዎ። ብተወሳኺ ንስልጣን ዳይነት ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ፌዴራል ጠሚሩ ይፍፁም።
3. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን 2ን ዝተጠቐሰ ከምዘለዎ ኮይኑ
ሀ/ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ፌዴራል መሰረታዊ ጉድለት ሕጊ ንዘለዎ ዝኾነ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ንምእራም

ብሰበር መጋባእያ ነቲ ዛዕባ ናይ ምርኣይ ስልጣን ይህልዎ እቲ ዝርዝር ብሕጊ ይውሰን።

ለ/ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ክልል መሰረታዊ ጉድለት ሕጊ ንዘለዎ ኣብ ዛዕባታት ክልል ዝተውሃበ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ንምእራም ብሰበር መጋባእያ ነቲ ዛዕባ ናይ ምርኣይ ስልጣን ይህልዎ። እቲ ዝርዝር ብሕጊ ይውሰን።

4. ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ክልል ኣብ ዛዕባታት ክልል ካብ ዝህልዎ ስልጣን ብተወሳኺ ንስልጣን ቀዳማይ ቤት ፍርዲ ፌዴራል ጠሚሩ ይፍፅም።
5. ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ንስልጣን ቀዳማይ ቤት ፍርዲ ፌዴራል ጠሚሩ ኣብ ዝህቦ ውሳኔ ዝቐርብ ይግበአኒ ብላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ክልል ይረኣ።
6. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ክልል ንስልጣን ዳይነት ፌዴራል ጠሚሩ ኣብ ዝህቦ ውሳኔ ዝቐርብ ይግበአኒ ብላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ፌዴራል ይረኣ።

ዓንቀፅ 81

ብዛዕባ ሽመት ዳያኑ

1. ፕሬዚዳንትን ምክትል ፕሬዚዳንትን ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ፌዴራል ብቐዳማይ ሚኒስትር መንግስቲ ፌዴራል ተሓርዮም ብቤት ምክሪ ተወክልቲ ህዝቢ ይሸየሙ።
2. ሽመት ካልኣት ዳያኑ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ፌዴራል ብዝምልከት ቀዳማይ ሚኒስትር ካብ ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ፌዴራል ንዝቐረቡሉ ሕፁያት ናብ ቤት ምክሪ ተወክልቲ ህዝቢ ኣቐረቡ የሸይም።
3. ፕሬዚዳንትን ምክትል ፕሬዚዳንትን ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ክልል ብርእሰ ምምሕዳር ክልል ተሓርዮም ብቤት ምክሪ ክልል ይሸየሙ።
4. ሽመት ዳያኑ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ክልልን ማእኸላይ ቤት ፍርዲ ክልልን ብዝምልከት ብጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ክልል ተሓርዮም ብቤት ምክሪ ክልል ይሸየሙ። ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ክልል ንሽመት

ዳያኑ ናብ ቤት ምኽሪ ቅድሚያ ምቕራቡ ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ፌዴራል ኣብቶም ሕፁያት ዘለዎ ርእይቶ ምሕታትን ንርእይቶኡ ምስ ናይ ባዕሉ ርእይቶ ኣተኣሳሲሩ ናብ ቤት ምኽሪ ክልል ናይ ምቕራብን ሓላፊነት ኣለዎ። ጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ፌዴራል ርእይቶኡ ኣብ ውሽጢ ሰለሰተ ወርሒ እንተዘይኣቕረቡ ቤት ምኽሪ ክልል ነቲ ሽመት የዕድቕ።

5. ዳያኑ ቀዳማይ ኣብያተ ፍርዲ ክልል ብጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ክልል ተሓርዮም ብቤት ምኽሪ ክልል ይሸየሙ።

6. ኣብ ዝኾነ ደረጃ ናይ ዝርከቡ ዳያኑ ናይ ዲስፕሊንን ዝውውርን ዛዕባ ብዝምልከት ብጉባኤ ምምሕዳር ዳያኑ ይውሰን።

ዓንቀፅ 82

አመሰራርታ ናይ ሕገ መንግስቲ

መርማሪ ጉባኤ

1. ናይ ሕገ መንግስቲ መርማሪ ጉባኤ በዚ ሕገ መንግስቲ ተመሰሪቱ ኣሎ።
2. ናይ ሕገ መንግስቲ መርማሪ ጉባኤ ዓሰርተ ሓደ ኣባላት ይህልዉዎ። ንሓቶም ድማ እዞም ዝስዕቡ እዮም።

ሀ/ ፕሬዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ፌዴራል ኣካቢ፣

ለ/ ምክትል ፕሬዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ፌዴራል ምክትል ኣካቢ፣

ሐ/ ብቤት ምክሪ ተወካይቲ ህዝቢ ተሓርዮም ብፕሬዚዳንት ሪፖብሊክ ዝሸየሙ ብሞያዊ ብቕዓቶምን ስነ ምግባሮምን ዝተመስከረሎም ሽዱሽተ ሰብ ሞያ ሕጊ፣

መ/ ቤት ምክር ፌዴሬሽን ካብ ኣባላቱ ዝውክሎም ሰለስተ ሰባት።

3. ናይ ሕገ መንግስቲ መርማሪ ጉባኤ ንኣሳልጦ ስራሕቱ ዝሕግዞ መሓውር ክዝርግሕ ይኸእል።

ዓንቀፅ 83

ብዛዕባ ምትርጓም ሕገ መንግስቲ

1. ሕገ መንግስታዊ ውጥጥ እንተጋጥም ብቤት ምክር ፌዴሬሽን መዕለቢ ይረክብ።
2. ቤት ምክር ፌዴሬሽን ናይ ሕገ መንግስቲ መርማሪ ጉባኤ ኣብ ዘቕርበሉ ሕገ መንግስታዊ ዛዕባታት ዘትዩ ኣብ ውሽጢ ሰላሳ መዓልቲ ውሳኔ ይህብ።

ዓንቀፅ 84

ስልጣንን ተግባርን ናይ ሕገ መንግስቲ

መርማሪ ጉባኤ

1. ናይ ሕገ መንግስቲ መርማሪ ጉባኤ ንሕገ መንግስታዊ ዛዕባታት ናይ ምዕራይ ስልጣን ይህልዎ። ኣብ ዘካይዶ ምርመራ ንሕገ መንግስቲ

ምትርጓም አድላዬ ኮይኑ እንተረኺብዎ ንቤት ምኽሪ ፌዴሬሽን ናይ ውሳኔ ሓሳብ የቐርብ።

2. ብመንግስቲ ፌዴራል ኮነ ብናይ ክልል ሓንፀዕቲ ሕገ ዝቐረፁ ሕግታት ምስ'ዚ ሕገ መንግስቲ ዝፃባኡ እዮም ዝብል ሕቶ እንትለዓልን ብዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ወይ በዓል ጉዳይ እንትቐርበሉን መርማሩ ንናይ መወዳእታ ውሳኔ ንቤት ምኽሪ ፌዴሬሽን የቐርብ።

3. ብኣብያተ ፍርዲ ትርጉም ሕገ መንግስቲ ዝምልከት ሕቶ እንትቐርብ

ሀ/ ንሕገ መንግስቲ ምትርጓም ዘዮድልይ ኮይኑ እንትረኺቦ ነቲ ዛዕባ ናብ ዝምልከቶ ቤት ፍርዲ ይመልሶ፤ ብውሳኔ እቲ መርማሪ ጉባኤ ቅሬታ ዘለዎ በዓል ጉዳይ ቅሬትኡ ናብ ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽን ብመልክዕ ይግባኣኒ ከቐርብ ይኸእል።

ለ/ ናይ ትርጉም ሕቶ ከምዘለዎ ዝኣመነሉ እንተኾይኑ ኣብቲ ዛዕባ ዝህቦ ሕገ መንግስታዊ ትርጉም ነጺሩ ንናይ መወዳእታ ውሳኔ ናብ ቤት ምክሪ ፌዴሬሽን የቕርብ።

4. ዝምርሖሉ ስነ ስርዓት ኣርቂቕ ንቤት ምክሪ ፌዴሬሽን የቕርብ፤ እንትፍቀድ ተግባራዊ ይገብር።

ምዕራፍ ዓሰርተ

መትከላትን ዕላማታትን ሃገራዊ ፖሊሲ

ዓንቀፅ 85

ዕላማታት

1. ዝኾነ መንግስታዊ ኣካል ነዚ ሕገ መንግስትን ካልኣት ሕግታትን ፖሊሲታትን ኣብ ስራሕ እንትትግብር ኣብዚ ምዕራፍ ኣብ ዝሰፈሩ መትከላትን ዕላማታትን ክምስረት ይግባእ።
2. ኣብዚ ምዕራፍ «መንግስቲ» ማለት ከከም ኩነታቱ መንግስቲ ፌዴራል ወይ ምምሕዳር ክልላት ማለት ይኸውን።

ዓንቀፅ 86

መትከላት ዝምድናታት ወፃኢ

1. ረብሐታት ህዝብታት ኢትዮጵያ ዝሕሉን ሉኣላውነት እዛ ሃገር ዘኸብርን ፖሊሲ ዝምድናታት ወፃኢ ምኽታል።
2. ሉኣላውነትን ማዕርነትን መንግስታት ምኽባር፣ ኣብ ጉዳይ ካልኣት ሃገራት ኢድ ዘይምእታው።
3. ፖሊሲ ዝምድናታት ወፃኢ እዛ ሃገር፣ ኣብ ሓባራዊ ረብሐን ማዕርነትን ዝተመስረተ ምዃኑ ከምኡ'ውን ብደረጃ ዓለም ለኽ ዝግበሩ ስምምዓት ረብሐ ኢትዮጵያ ዘኸብሩ ምዃኖም ምርግጋዕ።
4. ሉኣላውነት ኢትዮጵያ ዘኸብሩን ንረብሐታት ህዝባ ዘይፃረሩን ዓለም ለኽ ሕግታትን ስምምዓትን ምኽባር።
5. ምስ ጉረባብቲ ሃገራትን ካልኣት ሃገራት ኣፍሪካን ቡብግዚኡ እናማዕበለ ዝኸይድ ቁጠባዊ ምሕዘነትን ናይ ህዝብታት ሕውነትን ምጉልባት።

6. አብ መንገዱ ሃገራት ዝፍጠሩ ግርጭታት ብሰላማዊ መንገዲ ክፍትሑ ፃዕሪ ምግባር።

ፃንቀፅ 87

መትከላት ምክልኻል

1. ሰራዊት ምክልኻል እዛ ሃገር ንሚዛናዊ ተዋፅኦ ብሂራት፣ ብሂረሰባትን ህዝብታትን ዘማልኦ ይኸውን።
2. ሚኒስትር ምክልኻል ኮይኑ ዝሸየም ሲቭል ይኸውን።
3. ሰራዊት ምክልኻል ሃገር ንሉኣላውነት ሃገር ኣብ ናይ ምሕላው ተልእኾኡ ብተወሳኺ ብመሰረት እዚ ሕገ መንግስቲ ኣብ ግዜ ኣዋጅ እቶ እቶ ዝወርዱሉ መደባት ይፍፅም።
4. ሰራዊት ምክልኻል ኣብ ዝኾነ ግዜ ንሕገ መንግስቲ ምእዙዝ ይኸውን።
5. ሰራዊት ምክልኻል ካብ ውግንና ፖለቲካዊ ውድባት ናፃ ኮይኑ መደባቱ የሳልጥ።

ዓንቀፅ 88

ፖለቲካዊ ተንከፍ ዕላማታት

1. መንግስቲ ኣብ ዲሞክራሲያዊ መትከላት ተመስሪቱ፣ ህዝቢ ኣብ ኩሉ ደረጃታት ዓርሱ ንዓርሱ ዘማሓድረሉ ኩነታት ከመዓራሪ ይግባእ።
2. መንግስቲ ንመንነት ብሄራት፣ ብሄረሰባትን ህዝብታትን ናይ ምኽባርን ኣብ'ዚ ተመስሪቱ ኣብ መንጉዳም ማዕርነት፣ ሓድነትን ሕውነትን ናይ ምጥንኻርን ግዴታ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 89

ቁጠባ ተንከፍ ዕላማታት

1. መንግስቲ ኩሎም ኢትዮጵያውያን ናይዛ ሃገር ውህሉል ፍልጠትን ሃብትን ተጠቀምቲ ዝኾኑሉ መንገዲ ናይ ምትላም ሓላፍነት ኣለዎ።
2. መንግስቲ ኩነታት ቁጠባ ኢትዮጵያውያን ንምምሕያሽ፣ ማዕረ ዕድል ክህልዎም ንምግባርን

ፍትሐዊ መቐለፍ ሃብቲ ክህሉ ኩነታት ናይ ምምዕርራይን ግዴታ ኣለዎ።

3. ተፈጥሮኣውን ስራሕ ሰብን ሓደጋታት ከይወርድ ምክልኻልን ሓደጋ ምስበፅሖ ድማ ረድኤት ብእዋኑ ክበፅሖ ምግባር።
4. ብልምዓት ድሕሪት ንዝተረፉ ብሄራት፣ ብሄረሰባትን ህዝብታትን መንግስቲ ፍሉይ ደገፍ ይገብር።
5. መንግስቲ ንመሬትን ሃብቲ ተፈጥሮን ብስም ህዝቢ ወኒኑ ኣብ ሓበራዊ ረብሓን ምዕባሉን ህዝቢ ክውዕል ናይ ምግባር ሓላፍነት ኣለዎ።
6. ፖሊሲታትን መደባትን ልምዓት ሃገር ኣብ ዝሰናድኡሉ ወቕቲ መንግስቲ ንህዝቢ ቡብደረጅኡ ከሳትፍ ኣለዎ። ንልምዓታዊ ምንቅስቓስ ህዝቢ'ውን ክድግፍ ኣለዎ።
7. መንግስቲ ኣብ ሃገራዊ ምንቅስቓስ ቁጠባን ማሕበራዊ ልምዓትን፣ ደቂ ኣንስትዮ ምስ ደቂ ተባዕትዮ

ብማዕርነት ዝሳተፋሉ ኩነታት ናይ ምምዕርራይ ሓላፍነት ኣለዎ።

8. መንግስቲ ጥዕና፣ ድሕነትን ዝሓሸ ደረጃ ናብራን ሰራሕተኛ ንምሕላው ክፅዕር ኣለዎ።

ዓንቀፅ 90

ማሕበራዊ ተንክፍ ዕላማታት

1. ክንዲ ዓቕሚ ሃገር ዘፍቅዶ ኩሉ ኢትዮጵያዊ ትምህርቲ፣ ግልጋሎት ጥዕና፣ ፅፍይ ማይ፣ መንበሪ ገዛ፣ ምግብን ማሕበራዊ ውሕስነትን ክህልዎ ይግበር።
2. ትምህርቲ ብዝኾነ ይኹን ኣግባብ ካብ ሃይማኖት፣ ካብ ፖለቲካዊ ኣረኣእያን ካብ ባህላዊ ተፅእኖታትን ናፃ ኮይኑ ክካየድ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 91

ባህሊ ተንክፍ ዕላማታት

1. መንግስቲ ንመሰረታዊ መሰላትን ሰብኣዊ ክብርን፣ ንዴሞክራሲን ነዚ ሕገ መንግስትን ዘይፃብኡ

ባህልታትን ልማዳትን ብማዕርነት ክምዕብሉን ክዓብዩን ናይ ምሕጋዝ ሓላፍነት ኣለዎ።

2. ሓለዋ ሃገር፣ ሃብቲ ተፈጥሮን ታሪኻዊ ሓድግታትን ግዴታ መንግስትን ኩሉ ኢትዮጵያውን'ዩ።
3. መንግስቲ ክንዲ ዓቕሚ ዘፍቅዶ ንስነ ጥበብ፣ ሳይንስን ቴክኖሎጅን ናይ ምስፍሕፋሕ ግዴታ ኣለዎ።

ዓንቀፅ 92

ዕላማታት ሓለዋ ድሕነት ከባቢ

1. መንግስቲ ኩሉ ኢትዮጵያዊ ዕሩይን ጥዕናውን ከባቢ ክህልዎ ናይ ምዕዓር ግዴታ ኣለዎ።
2. ዝኾነ ንጥፈት ቁጠባዊ ልምዓት ንድሕነት ከባቢ ኣብ ሓደጋ ዘዮውድቕ ክኸውን ኣለዎ።
3. ድሕነት ከባቢ ህዝቢ ዝምልከት ፖሊሲን ፕሮግራምን ኣብ ዝቕረፀሉን ኣብ ዝትግበረሉን ጊዜ ኩሉ ዝምልከቶ ህዝቢ ሓሳቡ ዝገልፀሉ ኩነታት ምፍጣር ይግባእ።

4. መንግስትን ዜጋታትን ንከባቢአም ናይ ምክንኻን ግዴታ ኣለዎም።

ምዕራፍ ዓስርተ ሓደ

ፍሉያት ሕጋገታት

ዓንቀፅ 93

1. ሀ/ ናይ ወፃኢ ወራር እንተጋጥም ወይ ንሕገ መንግስታዊ ስርዓት ኣብ ሓደጋ ዘውድኞ ኩነታት እንትፍጠርን በቲ ስሩዕ ሕጊ ናይ ምክባር ስርዓት ንምምካት ዘይከኣል እንተኾይኑ፣ ዝኾነ ተፈጥሮአዊ ሓደጋ እንተጋጥም ወይ ንጥዕና ህዝቢ ኣብ ሓደጋ ዘውድኞ ሕማም እንትላበድ፣ ቤት ምክሪ ሚኒስትራት ፌዴራል ኣዋጅ እቶ እቶ ናይ ምሕጋግ ስልጣን ኣለዎ።

ለ/ ተፈጥሮአዊ ሓደጋ እንተጋጥም ወይ ንድሕነት ህዝቢ ኣብ ሓደጋ ዘውድኞ ሕማም እንትላበድ ምምሕዳራት ክልል ኣብ ናይ ባዕሎም ክልል

አዋጅ እቶ እቶ ክእውጁ ይኸእሉ። እቲ ዝርዝር ክልላት ኣብ ዝቐርፅዎም ሕገ መንግስታት ይውሰን።

2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1(ሀ) ዝእውጅ አዋጅ እቶ እቶ፡-

ሀ/ ቤት ምክሪ ተወካልቲ ህዝቢ ኣብ ስራሕ እናሃለወ ዝተኣወጀ እንተኾይኑ ምስተኣወጀ ኣብ ውሽጢ ኣርብዓን ሸሞንተን ሰዓታት ንቤት ምክሪ ተወካልቲ ህዝቢ ክቐርብ ኣለዎ። እቲ አዋጅ ክልተ ሲሶ ድምዒ ኣባላት ቤት ምክሪ ተወካልቲ ህዝቢ እንተዘይረኹቡ ሽዑ ይሳዓር።

ለ/ እቲ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ (ሀ) ዝሰፈረ ከምዘሎ ኮይኑ፣ ቤት ምክሪ ተወካልቲ ህዝቢ ኣብ ስራሕ ኣብ ዘይኮነሉ ግዜ ዝእውጅ አዋጅ እቶ እቶ ምስተኣወጀ ኣብ ውሽጢ ዓሰርተ ሓሙሽተ መዓልቲ ናብ ቤት ምክሪ ተወካልቲ ህዝቢ ክቐርብ ኣለዎ።

3. እቲ ብቤት ምኽሪ ሚኒስትራት ዝተሓገገ፣ ኣዋጅ እቶ እቶ ብቤት ምኽሪ ተወካልቲ ህዝቢ ተቐባልነት ምስረኽቦ ክሳብ ሽዱሽተ ወርሒ ጥራሕ'ዩ ክፀንሕ ዝኸእል። ቤት ምኽሪ ተወካልቲ ህዝቢ ብኸልተ ሲሶ ድምዒ ደገፍ ነቲ ኣዋጅ እቶ እቶ በብኣርባዕተ ወርሒ ብተደጋጋሚ ክሕድሶ ይኸእል።

4. ሀ/ ኣዋጅ እቶ እቶ ኣብ ዝእወጀሉ ወቕቲ ቤት ምኽሪ ሚኒስትራት ብዝሕንፅዖም ስሪታት ኣቢሉ ሰላምን ህልውናን ሃገር፣ ድሕነት ህዝቢ ከምኡ'ውን ሕግን ስርዓትን ክኸበር ናይ ምግባር ስልጣን ይህልዎ።

ለ/ ስልጣን ቤት ምኽሪ ሚኒስትራት ነቲ ኣዋጅ እቶ እቶ ንምእዋጅ ጠንቂ ዝኾነ ጉዳይ ንምውጋድ ብዘኸእል ደረጃ ነቶም በዚ ሕገ መንግስቲ ዝተነፀፉ መሰረታዊ ፖለቲካውን ዴሞክራሲያውን መሰላት ክሳብ ምእጋድ ክበፅሕ ዝኸእል'ዩ።

ሐ/ ቤት ምክር ሚኒስትራት ኣብ ጊዜ ኣዋጅ እቶ እቶ ዝቐርቦም ሕግታትን ዝወሰዶም ስጉምትን ብዝኾነ ይኹን ኣግባብ ነቶም በዚ ሕገ መንግስቲ ኣብ ዓንቀፅ 1፣18፣25 ኣብ 39 ንኡስ ዓንቀፅ 1ን 2 ዝሰፈሩ መሰላት ዝግድቡ ክኾኑ ኣይክእሉን።

5. ኣብዛ ሃገር ኣዋጅ እቶ እቶ ኣብ ዝእወጀሉ ጊዜ ቤት ምክር ተወክልቲ ህዝቢ ካብ ኣባላቱን ካብ ሰብ ሞያ ሕግን መሪፁ ዝምድቦም ሸውዓተ ኣባላት ዝሓዘ መርማሪ ቦርድ ኣፈፃፅማ ኣዋጅ እቶ እቶ የጣይሽ። እቲ ቦርድ እቲ ኣዋጅ ብቤት ምክር ተወክልቲ ህዝቢ እንትፀድቕ እዩ ዝጣየሽ።

6. መርማሪ ቦርድ ኣፈፃፅማ ኣዋጅ እቶ እቶ እዞም ዝስዕቡ ስልጣንን ሓላፍነትን ኣለዉዎ።

ሀ/ በቲ ኣዋጅ እቶ እቶ ናይ ዝተኣሰሩ ውልቀ ሰባት ስም ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ዕላዊ ምግባርን ዝተኣሰሩሉ ምክንያት ምግላፅን፤

ለ/ አብ ግዜ አዋጅ እቶ እቶ ዝውሰዱ ስጉምቲ ብዝኾነ ይኹን መዐቀኒ ዘይሰብአዊ ከይኾኑ ምቁፅፅርን ምክትታልን፤

ሐ/ እቲ ዝተወሰደ ዝኾነ ስጉሚ ዘይሰብአዊ ምዃኑ እንትአምነሉ እቲ ቀዳማይ ሚኒስትር ወይ ቤት ምክሪ ሚኒስትራት ነቲ ተግባር ክእርሙ ሓሳብ ምሃብ፤

መ/ አብ ግዜ አዋጅ እቶ እቶ ዘይሰብአዊ ተግባር ዝፍፀሙ ኩሎም ናብ ፍርዲ ክቐርቡ ምግባር፤

ሰ/ እቲ አዋጅ እቶ እቶ ክቐፅል ንቤት ምክሪ ተወከልቲ ሓሳብ እንትቐርብ ርእይቶኡ ነቲ ቤት ምክሪ ምቕራብ።

ዓንቀፅ 94

ናይ ፋይናንስ ወፃኢ ብዝምልከት

1. መንግስቲ ፌዴራልን ክልላትን ብሕጊ ዝተነፀረሎም ሓላፍነትን ተግባራትን ንምስላጥ ዘድልዮም ወፃኢ ብብብፅሒቶም ይሸፍኑ፤ ኮይኑ ግና ዝኾነ ክልል ብውክልና ንዝፍፀሞ ዕዮ ዘድልይ ወፃኢ ብዝምልከት ካልእ ስምምዕ ክሳብ ዘይሃለወ ቦቲ ውክልና ዝሃበ ኣካል ይሸፈን።
2. መንግስቲ ፌዴራል ንዝተመጣጠነ ዕብዮት ክልላት ክሳብ ዘየፀንቀፈ ንህፁፅ ረድኤት፣ ንመትከለ እግሪን ንመስፋሕፍሒ ልምዓትን ዝኸውን ልቓሕ ወይ ረድኤት ንክልላት ክህብ ይኸእል። መንግስቲ ፌዴራል፣ ክልላት ንዘድልዮም ወፃኢ ዝህቦ ድጎማ ኣመልኪቱ ኦዲትን ቁፅፅርን ናይ ምግባር ስልጣን ይህልዎ።

ዓንቀፅ 95

አታዊ ፋይናንስ ብዝምልከት

መንግስቲ ፌዴራልን ክልላትን ነቲ ዝቕረፅ ፌዴራላዊ አወዳደባ መሰረት ዝገበረ ምቕቕፍ አታዊ ይገብሩ።

ዓንቀፅ 96

ስልጣን ታክስን ግብርን

መንግስቲ ፌዴራል

1. መንግስቲ ፌዴራል ኣብ ወፃኢን አታውን አቁሑ ቀረፅ ጉምሩኽ፣ ታክስን ካልኣት ክፍሊታትን ይተክል፣ ይእክብ።
2. ኣብ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ፌዴራልን ዓለምለኽ ትካላትን ግብሪ ስራሕ ይተክል፣ ይእክብ።
3. ኣብ ትሕቲ ዋንነት መንግስቲ ፌዴራል ኣብ ዝኾኑ ትካላት ልምዓት ግብሪ መኸሰብ ንግዲ፣ ግብሪ ስራሕ፣ ታክስ ሽያጥን ኤክሳይዝን ይተክል፣ ይእክብ።

4. ኣብ ሃገራዊ ሎተሪን ካልኣት ናይ ዕድል ኣታውታትን ታክስ ይተክል፣ ይእክብ።
5. ኣብ ኣታውታት መንግሥታዊ፣ ኣየር፣ ባቡርን ባሕርን ታክስ ይተክል፣ ይእክብ።
6. ኣብ ትሕቲ ዋንነት መንግስቲ ፌዴራል ካብ ዝርከቡ ኣባይትን ካልኣት ንብረታትን ኣብ ኣታዊኦም ግብሪ ይተክል፣ ይእክብ፣ ክራይ ይውስን።
7. ኣካላት መንግስቲ ፌዴራል ካብ ዝህብዎም ፍቓዳትን ግልጋሎትን ዝፍልፍሉ ክፍሊታት ይውስን፣ ይእክብ።
8. ኣብ መሸጣ ቴምብር ፌዴራል ቀረፅ ይተክል፣ ይእክብ።

ዓንቀፅ 97

ስልጣን ታክስን ግብርን

ምምሕዳራት ክልል

1. ክልላት ኣብ ሰራሕተኛታት ምምሕዳርን ትካላትን ክልል ግብሪ ስራሕ ይተኸሉ፣ ይእክቡ።

2. ክፍሊት አጠቃቅማ መሬት ይውስኑ ይእክቡ።
3. ብውልቀ አብ ዝሓርሱን ብተራድኦ አብ ዝተወደቡን ሓረስቶት ግብሪ ኣታዊ ሕርሻ ይተኸሉ፣ ይእክቡ።
4. አብ ክልሎም አብ ዝርከቡ ነጋዶ ግብሪ መኸሰብ ንግድን ታክስ ሽያጥን ይተኸሉ፣ ይእክቡ።
5. አብ ክልሎም ካብ ዝሳለጥ መጓዓዝያ ማይ ግብሪ ይተኸሉ ይእክቡ።
6. አብ ክልሎም አብ ዝርከቡን ብውልቀ አብ ዝውነኑን ገዛውትን ካልኦት ንብረታትን ግብሪ ኣታዊ ይተኸሉ፣ ይእክቡ፣ ከምኡ'ውን ባዕልቶም ካብ ዝውንንዎም ገዛውትን ካልኦት ንብረታትን ክራይ ዮኸፍሉ።
7. አብ ትሕቲ ዋንነት ምምሕዳር ክልል ካብ ዝርከቡ ትካላት ልምዓት ግብሪ መኸሰብ ንግዲ፣ ግብሪ ስራሕን ታክስ ሽያጥን ኤክሳይስን ይተኸሉ፣ ይእክቡ።

8. ኣብ ዓንቀፅ 98 ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተጠቐሰ ከምዘሎ ኮይኑ ኣብ ስራሕቲ ማእድን ግብሪ ኣታዊ ክፍሊታት ሮያሊትን ክራይ መሬትን ይተኸሉ፣ ይእክቡ።
9. ብኣካላት ምምሕዳር ክልል ካብ ዝወገቡ ፍቓዳትን ግልጋሎታትን ዝፍልፍሉ ክፍሊታት ይውስኑ፣ ይእክቡ።
10. ካብ ኣግራብ ዝርከብ ክፍሊት ሮያሊቲ ይውስኑ፣ ይእክቡ።

ዓንቀፅ 98

ሓበራዊ ስልጣን ታክስን ግብርን

1. መንግስቲ ፌዴራልን ክልላትን ብሓባር ኣብ ዝምስርትዎም ትካላት ልምዳት ግብሪ መኸሰብ ንግዲ፣ ግብሪ ስራሕ፣ ናይ ሽያጥን ኤክሳይስን ታክስ ብሓባር ይተኸሉ፣ ይእክቡ።
2. ኣብ መኸሰብ ንግዲ ትካላትን ኣብ መኸሰብ ብፅሒት ሰብ ኣክሲዮንን ግብሪ ሽያጥን ታክስን ብሓባር ይተኸሉ፣ ይእክቡ።

3. አብ ዝለዓሉ ስራሕቲ ማእድንን አብ ዝኾነ ስራሕቲ ፔትሮሊየምን ጋዘን ግብሪ አታውን ክፍሊታት ሮያሊትን ብሓባር ይተኸሉ፣ ይእክቡ።

ግንቀፅ 99

ተፈልዮም ብዛዕባ ዘይተውሃቡ ስልጣናት

ታክስን ግብርን

በዚ ሕጊ መንግስቲ ተፈልዮም ዘይተውሃቡ ታክስን ግብርን ናይ ምትካል ስልጣናት ብዝምልከት ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽንን ቤት ምኽሪ ተወከልቲ ህዝብን ብሓባር ብኸልተ ሲሶ ድምፂ ይውስኑ።

ግንቀፅ 100

መትከላት አተኻኸላ ታክስን ግብርን

1. ክልላትን መንግስቲ ፌዴራልን ታክስን ግብርን አብ ዝተኸሉሉ ግዜ እቲ ዝሕተት ታክስን ግብርን ምስቲ ፍልፍል ዝተኣሳሰረን ብዝግባእ ተፀኒዑ ዝተወሰነን ምዃኑ ከረጋግፁ አለዎም።

2. ኣብ መንገዱም ንዝህሉ ሰናይ ዝምድና ዘየሐርፍፍን ምስ'ቲ ዝቐርብ ግልጋሎት ተመጣጣኒ ምዃኑን ከረጋግፁ ኣለዎም።
3. ንመኸሰብ ዝሰርሕ ትካል እንድሕር ዘይኮይኑ ክልላት ካብ ንብረት መንግስቲ ፌዴራል፣ መንግስቲ ፌዴራል'ውን ካብ ንብረት ክልላት ግብሪ ወይ ቀረፅ ከኸፍሉ ስልጣን ኣይህልዎምን።

ዓንቀፅ 101

ዋና ኦዲተር

1. ዋና ኦዲተር ብቐዳማይ ሚኒስትር ተሓርዶ ብቤት ምኽሪ ተወከልቲ ህዝቢ ይሸየም።
2. ዋና ኦዲተር ንሒሳብ ሚኒስቴራት ፌዴራልን ካልኣት ኣብያተ ፅሕፈትን ብምቁፅፃር እቲ ብቤት ምኽሪ ተወከልቲ ህዝቢ ዝተሰልፀ ዓመታዊ በጀት፣ ኣብ'ቲ ናይ በጀት ዓመት ኣብ ዝተፈፀሙ ስራሕቲ ብኣግባቡ ምውዓሉ መርመራ ነቲ ቤት ምኽሪ ፀብፃብ የቐርብ።

3. ዋና ኦዲተር በጀት ቤት ዕድህ ብቸጥታ ናብ ቤት ምክሪ ተወከልቲ ህዝቢ ኣኛሪቡ ክፀድቕ ይገብር።
4. ዝርዝር ተግባር ዋና ኦዲተር ብሕጊ ይውሰን።

ፃንቀፅ 102

ቦርድ መረፃ

1. ኣብ ክልላት መረፃ ፌዴራልን ክልልን ናፃን ሚዛናውን መረፃ ዘይሻራዊ ብዝኾነ ኣገባብ ምእንታን ክካየድ ካብ ዝኾነ ተፅእኖ ናፃ ዝኾነ ሃገራዊ ቦርድ መረፃ ይምስረት።
2. ኣባላት እቲ ቦርድ ብቐዳማይ ሚኒስትር ተሓርዮም ብቤት ምክሪ ተወከልቲ ህዝቢ ይሸየሙ። እቲ ዝርዝር ብሕጊ ይውሰን።

ፃንቀፅ 103

ኮሚሽን ቆፀራ ህዝቢ

1. ንቐፅሪ ህዝቢ በብግዚኡ ዘፅንዕን ቆፀራ ዘካይድን ኮሚሽን ቆፀራ ህዝቢ ይምስረት።

2. አባላት እቲ ኮሚሽን ብቐዳማይ ሚኒስትር ተሓርዮም ብቤት ምኽሪ ተወክልቲ ህዝቢ ይሸያሙ።
3. እቲ ኮሚሽን ዋና ፀሓፊ፣ ዘድልዮ ሰብ ሞያን ደገፍ ዝህቡ ሰራሕተኛታትን ይህልዉዎ።
4. ዓመታዊ በጀት እቲ ኮሚሽን ብቐጥታ ናብ ቤት ምኽሪ ተወክልቲ ህዝቢ ቀሪቡ ክፀድቕ ይግበር።
5. ቆፀራ ህዝቢ በብዓሰርተ ዓመት ይካየድ። ነቲ ውፅኢት ስዒቡ ብቦርድ መረጃ ብመሰረት ዝቐርብ ረቂቕ አካላልላ መረጃ ክልላት፣ እቲ ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽን ይውስን።
6. ተፀዋዕነት እቲ ኮሚሽን ንቤት ምኽሪ ተወክልቲ ህዝቢ'ዩ። ብዛዕባ ኣፈፃፅማ ዕዮኡ በብግዚኡ ንቤት ምኽሪ ፀብፃብ የቕርብ።

ዓንቀፅ 104

ናይ ሕገ መንግስቲ መማሓየሺ ሓሳብ

ብዛዕባ ምቕራብ

ሓደ ናይ ሕገ መንግስቲ መማሓየሺ ሓሳብ፣ ቤት ምክሪ ተወካዮታ ህዝቢ ብኸልተ ሲሶ ድምዒ እንተደገፍዎ፣ ቤት ምክሪ ፌዴሬሽን ብኸልተ ሲሶ ድምዒ እንተደገፍዎ ወይ ድማ ካብ ኣባል ክልላት ፌዴሬሽን ሓደ ሲሶ እንተደገፍዎም ንህዝብን ምምሕያሽ እቲ ሕገ መንግስቲ ንዝምልከቶም ክፍልታትን ንምይይጥን ንውሳኔን ይቐርቡ።

ዓንቀፅ 105

ብዛዕባ ምምሕያሽ ሕገ መንግስቲ

1. ኣብ’ዚ ሕገ መንግስቲ ኣብ ምዕራፍ ሰለስተ ዝተዘርዘሩ መሰላትን ናዕነታትን ኩሎም፣ እዚ ዓንቀፅ ከምኡ’ውን ዓንቀፅ 104 ክመሓየሹ ዝኸእሉ ባዚ ዝስዕብ ኣግባብ ጥራሕ ይኸውን።

ሀ/ ኩሎም አብያተ ምኽሪ ክልላት ነቲ ዝቐረበ ናይ መማሓየሺ ሓሳብ ብድምዒ ብልጫ እንተፅድቑዎ።

ለ/ ቤት ምኽሪ ተወክልቲ ህዝቢ መንግስቲ ፌዴራል ነቲ ዝቐረበ ናይ መማሓየሺ ሓሳብ ብኸልተ ሲሶ ድምዒ እንተፅድቑን

ሐ/ ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽን ነቲ መማሓየሺ ሓሳብ ብኸልተ ሲሶ ድምዒ እንተፅድቑን'ዩ።

2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ካብ ዝተዘርዘሩ ሕጋዊታት ሕገ መንግስቲ ወፃኢ ዘለዉ ክማሓየሹ ዝኸእሉ በዚ ዝስዕብ አግባብ ጥራሕ ይኸውን።

ሀ/ ቤት ምኽሪ ተወክልቲ ህዝብን ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽንን ብሓባራዊ ዋዕላ ብኸልተ ሲሶ ድምዒ ነቲ ዝቐረበ ናይ መማሓየሺ ሓሳብ እንተፅድቑዎን።

ለ/ አባል እቲ ፌዴሬሽን ካብ ዝኾኑ ክልላት አብያተ ምኽሪ እቶም ክልተ ሲሶ አብያተ ምኽሪ

ክልላት ነቲ ዝቐረበ ናይ መማሓየሺ ሓሳብ ብድምባ
ብልጫ እንተፅድቕዎንዮ።

ዓንቀፅ 106

ናይ መወዳእታ ሕጋዊ አፍልጦ

ብዛዕባ ዘለዎ ቅዳሕ

ናይ'ዚ ሕገ መንግስቲ ናይ አምሓርኛ ቅዳሕ ናይ
መወዳእታ ሕጋዊ አፍልጦ ዘለዎ ሰነድ'ዮ።